

**Bratislavské
Vianoce potrvajú
až do Troch
kráľov**

**Stromčeky
sa budú opäť
zbierať aj
mulčovať**

**Petržalská
električka
smeruje
do poslednej
fázy**

Editoriál

Je to tu zas! Vianočný stromček, rodina, vianočný sveter, darčeky a náš najmilší bratislavský vianočný čas.

Symbolom Vianoc je pre mňa už niekoľko rokov aj Hlavný vianočný trh na Hlavnom námestí so skvelým programom, tradičnými koncertmi, netradičnými dobrotami, množstvom stánkov a príjemných stretnutí. Tento rok máme aj fantastickú novinku – okrem krátkej prestávky počas sviatkov si Hlavný vianočný trh budete môcť užiť až do Troch kráľov. A tento rok nechýba ani náš tradičný Vianočný les, ktorý vyzdobili deti z bratislavských škôl, oddychnúť si môžete opäť aj v Prívetivej zóne. Dôležité sú aj kompostovateľné obaly a zálohované poháre, vďaka ktorým sú Bratislavské Vianoce nielen šťastné a veselé, ale aj udržateľné.

Tieto riadky píšem krátko po oslavách výročia Nežnej revolúcie, ktorá bola vyvrcholením úsilia mnohých generácií o to, aby mohli viesť lepšiu a dôstojnejšiu život. Priniesla nám mnohé veci, ktoré sa už dnes zdajú byť úplne normálne – právo zhromažďovať sa, slobodne voliť, rozhodnúť sa, kde budeme žiť, pracovať a čím si naplníme naše životy. Priniesla nám však aj zodpovednosť starať sa o tieto citlivé a dôležité hodnoty. Vo mne tie novembrové dni spred 35 rokov navždy zanechali aj jednu výraznú spomienku zhrnutú vo výzve „Zmena je možná“. Uvedomil som si, že svet okolo nás sa môže zmeniť: nefunkčné veci môžu byť lepšie, môžu sa zmeniť ľudia, mestá, krajina, celý politický systém. Je to pocit, hodnota, na základe ktorej som sa rozhodol robiť prácu, ktorú robím. Dáva mi nádej, že naše mesto môže byť lepšie a krajšie každý deň.

Nádejou je aj to, že milujete svoje mesto a chcete ho zveľaďovať. Cítim to a počujem na každom stretnutí s vami – plánovanom či úplne náhodnom. Stále sa

chcete dívať na pekné veci, máte chuť robiť niečo pre druhých, zastať sa ich, keď im je ubližované. Stále vás baví chodiť na koncerty, do divadla, na výstavy. Ďakujem vám, že tvoríte komunitu, ktorá si vie pomôcť a na ktorú môžeme byť hrdí!

Dnes všetci na Slovensku potrebujeme viac spolupatričnosti, viac pokoja a lásky. Otvorme preto svoje srdcia a mysle a nechajme sa ovládnuť magickou atmosférou Vianoc. Prajem každému jednému z vás, aby mohol precítiť tú obyčajnú, no čoraz vzácnejšiu ľudskú blízkosť. Blízkosť, keď v tom druhom nevidíme nepriateľa, ale niekoho, kto má o vás starosť, kto vám rozumie a kto vás ľúbi. A možno potom bude viac blízkosti a ľudskosti aj v iných mestách a na celom Slovensku.

Tak ako každý rok budú Vianoce, samozrejme, aj o kapustnici, kolede, cesnaku a mede, o stretnutiach, blízkosti, o svetielkach a tiež o daroch.

Tým najväčším darom budme pre seba navzájom.

Šťastné a Bratislavské!

Matúš Vallo
primátor

in.ba – Informácie o Bratislave | Adresa: Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava | **Web:** www.inba.sk
E-mail: redakcia.inba@bratislava.sk | **Tel.:** +421 2 5935 62 37 | **Zodpovedná redaktorka:** Mgr. Lucia Čížová, lucia.cizova@bratislava.sk | **Redaktor:** Andrej Bezák, andrej.bezak@bratislava.sk | **Grafika:** Jakub Turčák
Programová časť: Mgr. Ľubomíra Záhorová | **Jazyková korektúra:** Mgr. Mária Kyselicová

Za jazykovú úpravu v reklamných vizualizáciách, dodaných z externého prostredia, redakcia nezodpovedá.
Redakčná rada: PaedDr. Mária Čunderlíková, PhDr. Peter Salner, DrSc., Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková, PhDr. Lucia Molnár Satinská, PhD., Mgr. Michal Hvorecký
Dvojmesačník vydáva: hlavné mesto SR Bratislava, redakcia in.ba od roku 2009 | **Dátum vydania:** 10. decembra 2024
IČO: 00603481 | **Reg. číslo:** EV 5332/16 | **15. ročník, ISSN:** 2453-7780 | **Distribúcia:** formou neadresnej distribúcie do bratislavských schránok. | **Titulka:** Mgr. art. Mariana Mažgútová

Bratislavské Vianoce potrvajú
až do Troch kráľov

Mulčovačky sú späť. Vianočné stromčeky
poslúžia ešte aj vo vašich záhradách

Mesto je pripravené na zimnú údržbu
pri poľadovici aj pri snežení

Opravené besiedky a cesty osviežili
mestský lesopark

Obsah

- 6 Vianočné stromčeky sa budú opäť zbierať z ohrádok po celom meste
- 10 Deň s... dispečermi údržby bratislavských ciest
- 12 Stavba predĺženia električkovej trate do Petržalky smeruje do poslednej fázy
- 16 Mesto završilo viaceré dôležité opravy ciest a chodníkov
- 17 Nové dopravné úpravy v meste. Na čo slúžia vysunuté nárožia a stredové ostrovčeky?
- 18 PAAS sa v novom roku rozšíri aj v Novom Meste
- 20 Architekt Dedeczek menil podobu Bratislavy. Uctila si ho SNG
- 21 „Teší ma, Hana.“ Mestské múzeum približuje život priekopníckej spisovateľky
- 22 Mesto odstraňuje bariéry, kultúra chce ešte viac prístupníť
- 23 Na dosky DPOH prichádza spasiteľ – z Dolných honov
- 24 Spoznajte posledného predsedu Bratislavského umeleckého spolku
- 25 Pripomeňte si slávne Gulliverove cesty. V Danubiane
- 26 Zvýšte pozornosť voči ľuďom bez domova v zime aj vy
- 28 Mesto pracuje na zabezpečení verejného poriadku v lokalite 500 bytov
- 29 Mestský Climathon hľadá riešenia pre udržateľnejšie mesto
- 30 Pripomeňme si udalosti novembra 1989. Na Devíne aj na Bratislavskom hrade
- 31 Január bude v kinách opäť patriť severskej kinematografi
- 32 Rada seniorov sa venovala téme budovania komunit
- 33 Bratislava očami mestských poslancov
- 34 Čo by ste mali vedieť o dianí v meste. Výber textov v anglickom a ukrajinskom jazyku
- 36 Bratislavské Vianoce
- 37 Program kultúrnych podujatí
- 40 Výstavy

Mesto začalo s výstavbou novej športovej
haly na Pionierskej ulici

Mestský bytový dom na Muchovom
námestí je pred dokončením

Bratislavské Vianoce budú tentoraz trvať dlhšie. Foto: Marek Velček

Bratislavské Vianoce potrvajú až do Troch kráľov

Pripravil: Andrej Bezák v spolupráci s BKIS

Atmosféra Bratislavských Vianoc sa bude ulicami hlavného mesta vinúť dlhšie než v uplynulých rokoch. Podujatie premiérovovo potrvá do Troch kráľov. Viaceré mestské organizácie na čele s Bratislavským kultúrnym a informačným strediskom (BKIS) pripravili kultúrny program s vystúpeniami účinkujúcich z rôznych častí Slovenska aj novinku pre deti.

Hlavný vianočný trh na Hlavnom námestí sa slávnostným rozsvietením vyzdobeného vianočného stromčeka začal koncom novembra a po predchádzajúcom predĺžení do konca roka bude otvorený až do 6. januára. Zatvorený bude iba tri dni počas sviatkov 24. až 26. decembra.

Tohtoročným vianočným stromčekom je dvanásťmetrová jedľa biela. Do centra mesta ju dopravili z areálu Komunálneho podniku Bratislavy, kde rástla 49 rokov, ale dnes už stála príliš blízko budov a svojou veľkosťou ohrozovala existujúce inžinierske siete. Zdobia ju svetelné reťaze a viac ako 300 gúľ, na cípe sa usadila vianočná hviezda. „Každý ročník Bratislavských Vianoc je neopakovateľný. Výzdobou vianočného stromčeka, pestrosťou stánkov, programom, ale najmä emóciami, aké si na trhoch vzájomne odovzdávame. Sviatky sú aj o pomoci zraniteľným skupinám: pokiaľ ste venovanie príspevku na charitu odkladali, môžete sa zastaviť v niektorom zo stánkov neziskových organizácií alebo

sociálnych podnikov,“ zhrňa význam podujatia Katarína Hulíková, riaditeľka BKIS.

Komunálny podnik Bratislavy sa okrem stromčeka postará aj o spracovanie imela, po ktoré si môžete prísť 18. a 19. decembra na Františkánske námestie. K dispozícii bude do vyčerpania zásob.

Na Hlavnom a na Primaciálnom námestí je spolu 75 stánkov, kde nájdete klasické vianočné pokrmy, ako sú kapustnica, cigánska pečienka, lokše, pečená klobása či štrúdľa, ale napríklad aj párance, parené buchty a churros. V ponuke sú aj teplé miešané nápoje.

PESTRÝ KULTÚRNY PROGRAM

Na Františkánskom námestí zaznejú vždy v piatok a sobotu spevácke zbory a folklórne súbory. Nedele sú venované vianočným koncertom, kde sa ešte počas decembra môžete tešiť na vystúpenia skupín Pressburger Klezmer Band či Juraj Bača & Band. „Hudobný program sme na želanie návštevníkov a návštevníčok vystavali naozaj vianočne. Advent je pre nás najkrajším a najdôležitejším obdobím roka. Cítiť to aj na ľudovej tvorbe plnej vinšov, kolied a tancov. Príďte sa do nich započúvať v sprievode tradičných hudobných nástrojov, pri ktorých vynikne prirodzená krása ľudských hlasov,“ dopĺňa Hulíková.

Každú sobotu o 14:00 h sa môžete prihlásiť na tematickú vychádzku Rande s mestom, každú nedeľu o 10:00 h sa zase môžete vydať na rodinné vychádzky. Všetky sú venované

adventu a konajú sa aj vo sviatočnom čase. Vybrané z nich sú určené pre znevýhodnených – nepočujúcich, nevidiacich a slabozrakých, pre ľudí s pohybovým hendikepom.

Tieto Bratislavské Vianoce obohatí aj ďalšia novinka v programe – hra Škriatkovo kúzlo. Čaro sviatkov z pohľadu detí umocní škriatok, ktorý do hlavného mesta zavítal z Trnavy. Interaktívna hra o hľadaní domova pre škriatka zavedie malých zvedavcov do ôsmich okien v uličkách Starého Mesta, čím sa návšteva trhov premení na vianočné dobrodružstvo.

MIESTO NA ODDYCH

Na Primaciálnom námestí v záujme inklúzie druhýkrát vzniklo útočisko pre tých, ktorí sa necítia dobre v masách, ale radi by si rovnako vychutnali sviatočnú atmosféru. Prívetivá zóna bude zázemím s útulným interiérom, tematickou výzdobou a sedením vďaka spolupráci so spoločnosťou IKEA. Uzavretý a zastrešený bezbariérový priestor zaistí pokojnú atmosféru napriek susedstvu s Hlavným vianočným trhom. Pobyt v Prívetivej zóne uľahčí dispozícia vyhovujúca ľuďom s pohybovým znevýhodnením či rodinám s deťmi, občerstvenie zabezpečia štyri stánky v bezprostrednej blízkosti. Témou bude aj zviditeľnenie zraniteľnej skupiny ľudí bez domova. Priamo i nepriamo vyzbieraná pomoc počas celého trvania Bratislavských Vianoc poputuje zariadeniam venujúcim sa profesionálnej pomoci ľuďom bez domova.

Neďaleko Prívetivej zóny vyrástol vďaka spolupráci so spoločnosťami BAUHAUS a ÚĽUV po ôsmy raz Vianočný les Bratislavských Vianoc. Tvoria ho stromčeky, ktoré vyzdobili deti z 37 bratislavských základných, umeleckých a špeciálnych škôl. Čarovný les spojil tradíciu skrášľovania verejných priestorov a dobročinnosť. Na webe www.bratislavskévianoce.sk

bratislavskévianoce.sk môžete nielen zahľadovať, ktorý stromček sa vám najviac páči, ale tiež pomôcť rozhodnúť o tom, do ktorých charitatívnych organizácií, domovov sociálnych služieb či združení pre ľudí bez domova poputujú. Urobia tak radosť dvakrát.

EKOLOGICKÉ VIANOCE

BKIS spolu s mestom sa znova dôkladne pripravili aj na recyklovanie odpadov a udržanie maximálnej čistoty. Môžete použiť tri triediace stanice – dve na Hlavnom vianočnom trhu a jednu na Primaciálnom námestí, kde vám poradia, ako predísť jeho znehodnoteniu. Nezabudlo sa ani na overený systém vratných pohárov, cigaretové ohorky odovzdané do špeciálnych triediacich nádob sa zrecyklujú a budú mať ďalšie využitie. Mestská a štátna polícia počas celého trvania dohliadne na bezpečnosť, ako to bolo aj počas predchádzajúcich ročníkov, zdravotníci zo stálej zdravotnej služby poskytnú pomoc v prípade úrazov alebo zdravotných komplikácií.

Sviatočne ladené akcie organizujú aj mestské časti. Napríklad do Dúbravky, Petržalky, Záhorskej Bystrice a Vrakune prinesú adventnú náladu miestne vianočné trhy s programom a vianočnými špecialitami.

ŠŤASTNÝ BRATISLAVSKÝ SILVESTER!

Oslava konca roka sa v centre mesta uskutoční na dvoch miestach. Rozlúčku s rokom 2024 bude sprevádzať hudobný program na Hviezdoslavovom (kapely Funkiez, HEX) aj Františkánskom námestí (kapela Malalata) a na oboch bude aj polnočné odpočítavanie.

**PROGRAM NÁJDETE AJ NA STR. 36
A 37, ALE VŠETKY POTREBNÉ
INFORMÁCIE NA WEBE
WWW.BRATISLAVSKEVIANOCE.SK.**

33. ročník

**Silvestrovský
beh** cez bratislavské
mosty

**31. december 2024
štart o 10:00**

Registrácia

BRATISLAVA

Vianočné stromčeky sa budú opäť zbierať z ohrádok po celom meste

Tento rok sa už po piaty raz stanú ohrádky miestom na odkladanie odzdobených živých vianočných stromčekov. Inštalovať sa začnú 11. decembra a postupne budú osadené v každej mestskej časti. Bratislavčanky a Bratislavčania tak budú môcť aj tento rok prispieť k čistote a udržateľnosti v meste a využiť 730 ohrádok.

Systematickým zberom vianočných stromčekov mesto v spolupráci s OLO, a. s., zamedzuje znečisťovaniu verejných priestranstiev, zároveň odpovedá na otázku obyvateľiek a obyvateľov, kam so živými vianočnými stromčekmi po vianočných sviatkoch. Okrem toho je vďaka systémovému zberu možné použité stromčeky odovzdať aj na materiálové zhodnotenie. Doteraz sa podarilo zhodnotiť približne 153-tisíc živých vianočných stromčekov s hmotnosťou viac ako 840 ton. Kým v minulosti sa stromčeky v kompostárni premieňali na živiny pre pôdu, tentoraz opäť rovnako ako vlni poputujú do spoločnosti BUČINA EKO, kde sa spracujú na drevotriesku a vďaka spolupráci so spoločnosťami IKEA Bratislava a IKEA Industry sa materiálovo zhodnotia. V rámci projektu „Druhý život stromčekom“ sa vyzbierané stromčeky premieňajú na knižnice. V uplynulých rokoch bolo týmto spôsobom vyrobených a darovaných už viac ako 300 knižníc, ktoré našli svoje miesto v mestských domovoch sociálnych služieb, OZ Jednorodič či mestských ZUŠ a CVČ. Tentoraz opäť približne 200 knižníc poputuje na miesta, kde budú užitočné a potešia.

VYUŽÍVAJTE OHRÁDKY NAPLNO

Obyvateľky a obyvatelia môžu odzdobené stromčeky kedykoľvek umiestňovať

do drevených ohrádok vo svojej mestskej časti, zvoz stromčekov bude prebiehať od 7. januára do 14. februára (z toho prvé dva týždne budú posilnené zvozy). Na stránke www.olo.sk/stromceky je k dispozícii interaktívna mapa ohrádok, kde si môžete vyhľadať svoje najbližšie miesto. Ohrádky budú postupne všetky osadené do 31. decembra.

Rovnako je možné využiť kompostovací zásobník alebo hnedú zbernú nádobu na záhradný bioodpad, na ktorú má nárok každá domácnosť v rodinnom dome (objem stromčeka je vhodné minimalizovať podrvením alebo nasekaním, a tak ho využiť na kompostovanie; prípadne počkať na odvoz bioodpadu), alebo kedykoľvek využiť aj Zberný dvor OLO. V týždni od 10. februára 2025 sa budú realizovať posledné odvozy stromčekov z ohrádok a tie sa budú následne postupne deinštalovať. Ak by ste si chceli nechať stromček ešte dlhšie, odneste ho do Zberného dvora OLO alebo využite kompostovací zásobník či hnedú zbernú nádobu na záhradný bioodpad. **(luc)**

Harmonogram zberu vianočných stromčekov od 7. 1. do 14. 2. 2025

- **Pondelky** – Staré Mesto.
- **Utorky** – Ružinov, Podunajské Biskupice, Vrakuňa.
- **Stredy** – Nové Mesto, Rača, Vajnory.
- **Štvrtky** – Dúbravka, Karlova Ves, Lamač, Devín, Devínska N. Ves, Záhorská Bystrica.
- **Piatky** – Petržalka, Jarovce, Rusovce, Čunovo.

Ochutnajte **lahodné špeciality** a festivalové menu za **výrazne nižšie ceny** v najlepších **slovenských reštauráciách**.

Rezervujte si svoje festivalové menu na www.zimnyfestivaljedla.sk

Mulčovačky sú späť. Vianočné stromčeky poslúžia ešte aj vo vašich záhradách

Kam so živými vianočnými stromčekmi po sviatkoch? Jednou z možností je ich odloženie do ohrádok po celom meste, odkiaľ časť z nich poputuje na materiálové zhodnotenie a stanú sa z nich knižnice (viac na str. 6). Z časti vyzbieraných stromčekov však vznikne aj mulč, ktorý sa používa v parkoch či záhradách. Na dvoch Novoročných mulčovačkách sa môžete zúčastniť aj vy a svoj mulč si odniesť domov.

Novoročná mulčovačka sa konala po prvý raz v januári 2024 v Lamači. Obyvateľky a obyvatelia, ktorí prišli na mestské podujatie (niektorí s vlastnými stromčekmi, niektorí bez), si spoločne odniesli 1 100 kilogramov čerstvého mulču. Ten následne využili doma pri svojich stromoch, kríkoch či záhonoch. Tentoraz sa budú konať až dve Novoročné mulčovačky, a to 18. januára 2025 v Sade Janka Kráľa medzi Bistrom Ferdinand a Skateparkom pod Mostom SNP a 1. februára 2025 v parku na Kazanskej ulici.

ODNESTE SI MULČ DOMOV

Na oboch podujatiach si budete môcť vždy v časoch od 10:00 do 14:00 h naživo pozrieť, ako sa premieňajú vianočné stromčeky na užitočný mulč, ktorý si opäť budete môcť odniesť v unikátnych taškách a umiestniť na svoje pozemky k drevinám. Návštevníci sa môžu tešiť aj na kávu a horúcu čokoládu, smetiarske auto či stánok s detskými knižkami z KOLO.

Počas Novoročnej mulčovačky v Sade Janka Kráľa budú dobrovoľníčky a dobrovoľníci dávať mulč aj ku kríkom v tomto parku spolu s odborníkmi z oddelenia tvorbyestskej

Na mulčovačku môžete priniesť aj vlastný stromček.

Foto: Marek Veľček

zelene. Pridať sa k nim môžete aj vy. Účasť na podujatiach je bezplatná a bližšie informácie nájdete na sociálnych sieťach mesta najneskôr na začiatku januára.

KAM MÔŽETE DAŤ MULČ?

Mulčom môžu byť listy či slama. „V našom prípade štiepka z ihličnanov slúži na mulčovanie záhonov, zamedzuje rastu burín a podporuje tvorbu humusu. Mulč navyše udržiava dostatočnú vlhkosť, čím znižuje potrebu zalievania. A môžete ho použiť napríklad k ihličnanom, okrasným drevinám, trvalkám alebo pre popínavé rastliny, ktorým vyhovuje kyslé prostredie. Sú to napríklad azalky, rododendrony, hortenzie, čučoriedky, brusnice, ako aj veľká časť ihličnanov a iných, prevažne stálezelených listnatých kríkov, ktoré sa často používajú do živých plotov, ako napríklad vavrínovce, fotínie, bršleny a podobne,“ vysvetľuje Zuzana Pšenáková z referátu správy parkov a záhrad. Odporúča ho nenastieľať k rastlinám, ktorým jeho kyslé prostredie nevyhovuje a mohlo by im uškodiť, napríklad k ovocným stromom či suchomilným trvalkám. **(luc)**

kurátor výstavy:
akad. mal. Dušan Sekela

SLOVENSKO

vo farbách

Zichyho palác
Ventúrska 9, Bratislava

od: 26. 11. 2024
do: 14. 01. 2025
utorok - nedeľa 13.00 - 19.00

AN Ateliér neprofesionálnych výtvarníkov
požýva na výstavu

26 autorov:

Viola Asvanyiová
Jana Bartosiewiczová
Eva Černoková
Magdaléna Demetrovičová
Valéria Dienerová
Anna Franceová
Božena Gašpariková
Daniela Hrtková

Eva Jankovičová
Edita Kallová
Emília Kasanová
Ludovít Keszezh
Antónia Krištofičová
Marie Kubiňová
Stanislava Lantayová
Eva Lauková
Milada Lengyelová

Štefan Maťo
Eva Nevická
Anna Pisárová
Viera Pischová
Petronela Plaskurová
Elena Povincová
Iveta Repaská
akad. mal. Dušan Sekela
Silvia Wernerová

www.atelier-anv.sk

Cieľom zimnej údržby (snímka z minulého roka) je čo najviac zmierniť vplyvy poveternostných podmienok na cesty, chodníky, námestia a cyklotrasy. Foto: Marek Velček

Mesto je pripravené na zimnú údržbu pri poľadovici aj pri snežení

Pripravil: Andrej Bezák

V uplynulých rokoch bolo v Bratislave sneženia menej, ťažkosti počas chladných mesiacov spôsobovalo predovšetkým namŕzanie komunikácií. Bratislava sa však na zimnú údržbu pripravuje po celý rok, aby ju nezaskočilo ani prípadné výdatnejšie sneženie. Cieľom zimnej údržby je čo najviac zmierniť vplyvy poveternostných podmienok na cesty, chodníky, námestia a cyklotrasy.

Za mrznúcich zrážok či hustého sneženia objektívne nie je možné okamžite očakávať suché cesty a chodníky, mesto však podľa možnosti robí maximum, aby boli čo najbezpečnejšie a aby boli vplyvy nepriaznivého počasia na fungovanie mesta čo najmiernejšie. Pred poľadovicou alebo snežením sa povrchy preventívne ošetrujú, počas sneženia sa cesty a chodníky priebežne odhrňajú a posypávajú. Po skončení sneženia ide o čo najrýchlejšie zabezpečenie zjazdnosti a schodnosti komunikácií v správe mesta. Viac než dve tretiny mesta už obsluhuje Komunálny podnik Bratislavy, zvyšok spravuje zmluvný dodávateľ A.I.I. Technické služby, s. r. o. Cesty I. a II. triedy, spravidla tie, po ktorých jazdí MHD, má na starosti mesto, o cesty III. a IV. triedy sa starajú mestské časti.

Okrem veľkých sypačov nad štyri tony sú k dispozícii aj doplnkové, ktoré vedú rozsypať inertný materiál – kamennú drvinu. Používa sa najmä na zvýšenie adhézie v kopcovitých

terénoch. Na frekventovaných úsekoch v centre mesta, v lesných oblastiach, na mostoch a v blízkosti vodných tokov sa už dlhé roky využíva ekologickejší posypový materiál než soľ.

V minulosti mali vodiči MHD často problémy v kopcovitých oblastiach. V predchádzajúcich rokoch sa to však už nestávalo, keďže mesto sa na kopce zameriava vopred, keď očakáva sneženie alebo poľadovicu. Veľká časť posypov sa robí preventívne, vďaka čomu sa dá predísť nepríjemným prevrpeniam. Jeden sypač od Komunálneho podniku Bratislavy je alokovaný na Kolibu a Kramáre, jeden od A.I.I. Technické služby, s. r. o., je určený na Molecovu ulicu, Palisády a Podháj.

SNEŽNÉ ČATY

Z hľadiska personálneho zabezpečenia má dispečing údržby bratislavských ciest vo výkone aj snežné čaty. Ako prvé ošetrujú lávky pre peších a cyklistov, potom námestia, pešie zóny a chodníky. Najkritickejšie sú ranné hodiny pred východom slnka, keď teplota na cestách a chodníkoch klesá najnižšie. „Vtedy je najväčšie riziko tvorby poľadovice. Ak je to lokálny problém, operatívne vysielame na miesto snežnú čatu. Lávky a mosty v ranných hodinách namŕzajú najskôr, nadržanom ich aj my pravidelne monitorujeme a dávame ich obsluhovať samostatne, pokiaľ je to potrebné,“ uvádza Michal Beňák z oddelenia dispečerskej a pohotovostnej služby.

Zložky zimnej údržby prevádzkujú 24-hodinovú službu. „Zásahy pripravujeme na ďalší deň, keď sme si už na 90 percent istí, že predpoveď

sa vyplní. Aj meteorológovia vám potvrdia, že predpoveď je najspoľahlivejšia deň dopredu. Plány zásahov robíme na dvanásť hodín vopred, potvrdzujú sa ostrými pokynmi," ozrejmuje Beňák.

V uplynulých rokoch bolo sneženia na území mesta pomenej a počas 90-dňovej pohotovosti vyhlásenej primátorským listom sa vyskytnú aj dni, keď nie sú v rámci zimnej údržby žiadne povinnosti. Dispečing preto musí mať v zálohe tiež úlohy letného charakteru: „Vtedy snežným čatám zadávame likvidáciu čiernych skládok pri našich cestách, čistenie veľkých plôch parkovísk, odburiňovanie. Máme ho rozvrhnuté celoročne, ale za teplých dní v zime to dokážeme veľmi kvalitne a precízne dočistiť.“

INFOLINKA ZEFEKTÍVNUJE ZIMNÚ ÚDRŽBU

Dispečerom ušetrí veľa času „snežná linka“ zriadená na oddelení služieb občanom, ktorá komunikuje s verejnosťou a odľahčí ich. „Na linke sa starajú o mnoho podnetov, je to pre nás veľmi veľká pomoc,“ dodáva Beňák.

Občania môžu volať na linku +421 904 099 004 s podnetmi na odhrňovanie neprejazdných komunikácií a úpravu zľadovatených chodníkov. Operátori ich posielajú na vybavenie na mestský dispečing alebo na dispečing mestských častí v závislosti od správcu komunikácie. Infolinka funguje v pracovných dňoch medzi 8:00 a 16:00 h. Poskytuje aj bližšie informácie k aktuálnemu stavu údržby, operačnému plánu a všetkému, čo so zimnou údržbou súvisí.

NEZABÚDA SA ANI NA CYKLOTRASY

Zimná údržba siete cyklotrás, ktorú mesto postupne rozširuje, je takisto kľúčová. Vykonná sa súbežne s cestami a chodníkmi – najvyťaženejšie úseky sú ošetrované najprv a pokračuje sa podľa rájónov. Cyklotrasy sú zaradené v prvom kole zásahu s najprísnejším limitom – po skončení sneženia by mali

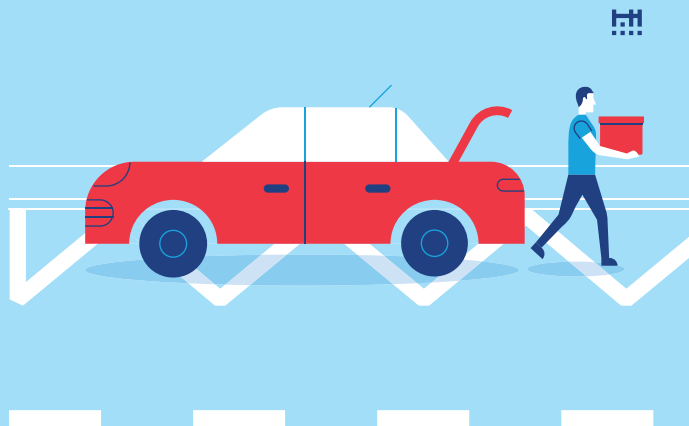
K zimnej údržbe patria aj ručné posypy. Foto: Marek Velček

byť očistené do dvanástich hodín. Pri dlhodobejšom snežení by všetky cyklotrasy v meste mali byť obslužené každých dvanásť hodín. V akútnych situáciách funguje dispečing operatívne na základe preposlaných podnetov, na údržbe cyklotrás na svojich úsekoch spolupracujú aj mestské časti.

Záujem o bratislavské cyklotrasy stúpa aj v chladných mesiacoch, čo potvrdzujú štatistiky zo sledovaných bodov. Väčšina zo štrnástich automatizovaných sčítačov, ktorými disponuje mesto, vykazuje nárast v úvode roka 2024 v porovnaní so začiatkom roka 2023. Celkovo podľa údajov stúpol počet cyklistov v zimných mesiacoch medziročne takmer o 40-tisíc, čo predstavuje približne 17-percentné zvýšenie. Čísla z jednotlivých bodov sú zverejnené na mestskom dátovom portáli data.bratislava.sk. „Zimné mesiace tiež vykazujú stúpajúci trend, vychádza to z celkového zvyšujúceho sa podielu cyklistickej dopravy. Aj menej skúsení cyklisti sú už zvyknutí využívať bicykel na dopravu aj v horších poveternostných podmienkach a práve zjazdnosť komunikácie je rozhodujúca pre pocit komfortného pohybu,“ hovorí Stanislav Skýva z oddelenia pešej a cyklistickej dopravy.

Cikcak čiary označujú úsek, na ktorom je povolené na krátku dobu zastaviť, ale zakázané parkovať – teda stáť.

Môžete tu napríklad vyložiť náklad či vyzdvihnúť pasažierov.

Deň s... dispečermi údržby bratislavských ciest

Dispečeri Michal Beňák (vľavo) a Imrich Petkáč. Foto: archív

Keď sú mínus dva stupne Celzia, ich služba vyzerá úplne inak, ako keď sú dva stupne nad nulou. Dvadsaťštyri hodín denne, sedem dní v týždni bdejú nad mestom a dohliadajú na bezpečnosť a poriadok na cestách v jeho správe. Boli sme sa pozrieť, ako pracujú dispečeri na oddelení dispečerskej a pohotovostnej služby.

Dispečeri slúžia v dvojiciach (v zime v trojiciach) v dvanásťhodinových zmenách, ktoré zabezpečujú nepretržitú prevádzku. Kamery mestskej polície sú ich predĺžené oči, ktoré sú nenahraditeľné práve v zime, no nezriedka musia aj oni vyraziť do terénu a skontrolovať napríklad Budatínsku či Vyšehradskú ulicu, Devínsku cestu a mnohé ďalšie. „Meníme sa vždy ráno a večer o siedmej. Chlapi prídu pätnásť minút pred začiatkom zmeny a odovzdajú si informácie, denná po nočnej a naopak. Povedia si, čo sa udialo za uplynulých dvanásť hodín, v čom má pokračovať nasledujúca zmena, aby sa kontinúálne plnili úlohy. Musia prevziať aj havarijnú čatu, zistiť, čomu sa venuje, a zadať jej prácu,“ vysvetľuje nám Imrich Petkáč z oddelenia dispečerskej a pohotovostnej služby.

Za veľké zlepšenie považuje tzv. rýchlu rotu, ktorá ešte pred niekoľkými rokmi neexistovala. Je to zložka Komunálneho podniku Bratislavy, ktorej agendou je vybavovanie

rýchlo riešiteľných požiadaviek súvisiacich s údržbou ciest: „Keď bude napríklad naklonené zábradlie zasahovať do cesty a ohrozovať premávku, dispečing uloží členom rýchlej rotu úlohu a oni okamžite zasiahnu.“

ŠPECIFIKÁ ZIMY

Na cestách dochádza aj k dopravným nehodám a vtedy prichádzajú hlásenia zväčša od Hasičského a záchranného zboru, krajského dopravného inšpektorátu a od mestskej polície. V zime sa pridávajú komplikácie so zjazdnosťou pri poľadovici alebo snežení, ktoré dispečeri sledujú aj v súčinnosti s vodičmi Dopravného podniku Bratislava.

„Ak vodiči v premávke zacítia prešmykovanie pri rozbehu zo zastávky, obratom nám hlásia, kde vzniká poľadovica. Informácie od nich sú užitočné a na ich základe automaticky vysielame sypač,“ hovorí Petkáč a pripomína: „Dispečer potrebuje dôkladne vyhodnocovať okolnosti a zároveň sa musí vedieť promptne rozhodovať. Berie na seba riziko, že teplota rýchlo klesne alebo stúpne. Dobrým plánovaním však eliminuje možnosť neopodstatneného finančne náročného zásahu.“

S CHLADNOU HLAVOU

Imrich Petkáč a jeho kolegovia sa dokážu rýchlo adaptovať na komplikované situácie, s ktorými sa v praxi stretávajú niekoľkokrát denne: „Na krízovú komunikáciu sa snažíme reagovať asertívne, aby sme predchádzali konfliktom. Na dispečera sú kladené vysoké nároky. Musí sa vyrovnávať s tým, že je to nevďačná pozícia. Všetci poznáme vetu: ‚cestári znova zaspali‘. Dispečing však situáciu nepretržite monitoruje a zásahy usmerňuje podľa aktuálnej potreby.“

Dispečeri musia vedieť zachovať chladnú hlavu. „Ide o bezpečnosť premávky aj s ohľadom na rýchle záchranné zložky, aby sa vedeli dostať k pacientovi, aby nebola kalamita na ceste, aby sa netvorili zápchy. Berieme to zodpovedne so starosťou o zdravie obyvateľov,“ dodáva Petkáč a aj náš rozhovor preruší telefonát od hasičov. Na Tuhovskej ulici sa stala dopravná nehoda, z auta vyteká olej a dispečer už koordinuje výjazd havarijnej čaty... (bak)

Opravené besiedky a cesty osviežili mestský lesopark

Starostlivosť o bratislavský lesopark nepoľavuje ani v chladnejších mesiacoch. Mesto a Mestské lesy v Bratislave neustále pracujú na tom, aby bol najlepším rekreačným prírodným areálom v regióne – opravili tradičné besiedky aj využívané lesné cesty.

O d jesene je dostupných šesť nových drevených besiedok – na Železnej studničke za mlynom Klepáč a na lúke oproti 3. rybníku, na Kramároch na lúke nad Kízavou ulicou, pod Kamzíkom na Americkej lúke, v Petržalke pri Malom Draždiaku a na račianskej Peknej ceste nad Horárňou Krasňany. Majú klasický drevený šindeľ, ktorý bol pre ne v minulosti typický a neskôr sa nahrádzal asfaltovou krytinou. Ku všetkým besiedkam pribudlo bezpečné ohnisko v novom štandarde s tromi nízkymi lavičkami a komfortným sedením so stolom.

LOKÁLNE DREVO

Komplexne zrenovované je aj veľký altán pri rozhľadni na Americkej lúke. Do nového šatu sa musel odieť po tom, ako na pôvodný altán spadol za silného vetra strom. Stavba má väčší pôdorys a strechu z dreveného šindľa s tromi vežičkami a mali ju na starosti zamestnanci Mestských lesov v Bratislave.

Altánky patria ku koloritu bratislavských lesov od sedemdesiatych rokov minulého storočia. „Snažíme sa maximálne využiť aj naše lokálne drevo, najmä dub, na základové podvaly a sedenie k ohniskám a stojky zo suchých smrekov na vnútornú konštrukciu. Stromy, ktoré rástli v tejto oblasti, naďalej slúžia návštevníkom lesa v inej forme,“ zdôrazňuje Marek Páva, riaditeľ mestskej organizácie.

OPRAVENÉ LESNÉ CESTY

Nový asfaltový koberec v celkovej dĺžke dva kilometre dostali lesné cesty, ktoré slúžia ako cyklotrasy a turistické chodníky spájajúce Železnú studničku s Horárňou Krasňany. Celoročne ich využívajú tisíce cyklistov, bežcov, peších turistov aj rodín s kočičkami. Boli v zlom technickom stave s veľkým množstvom jam a výtlkov, pre ktoré vznikali kolízie. Ich opravou sa zvýšila bezpečnosť aj komfort rekreácie návštevníkov, ktorých ročne príde do lesoparku viac než milión.

Cesty sú vynovené na troch úsekoch: jeden je medzi Horárňou Krasňany a vrchom Spariská, druhý sa nachádza na hlavnej cyklotrase od Železnej studničky na Biely kríž v časti Dlhé lúky – Druhý kameňolom a tretím úsekom je nástupná cesta z Kramárov smerom k rozhľadni na Americkej lúke. „Položili sme nový asfaltový povrch nad Horárňou Krasňany a pri Druhom kameňolome. Tu sa cyklisti aj peší turisti môžu napojiť na sieť zrekonštruovaných ciest z minulých rokov, ktorá ich dovedie až pod Biely kríž. Po tom, ako sme v roku 2023 opravili povrch obľúbenej cesty na Kačín, bola obnovená ďalšia frekventovaná cesta, ktorá už bola v zlom technickom stave. V lesoparku máme ucelenú sieť cyklotrás s kvalitným, hladkým povrchom,“ dodáva Páva.

Pokračuje sa aj v projektoch ochrany prírody či oprave a dopĺňaní rekreačného mobiliára na celom území mestských lesov. Začiatkom roka uľahčí prístup na Partizánsku lúku bezbariérová lávka od parkoviska pri Ceste mládeže. **(bak)**

Besiedka v Petržalke. Foto: Mestské lesy v Bratislave

Prvá skúšobná električka by po novej trati mala prejsť do konca roka. Foto: Marek Velček

Stavba predĺženia električkovej trate do Petržalky smeruje do poslednej fázy

Pripravila: Lucia Čížová

Predĺženie petržalskej električky je nosným dopravným projektom a zároveň jedným z najväčších dopravných projektov v Bratislave za posledné roky. Takmer 4 km novej trate, ktorá efektívnejšie prepojí najväčšie slovenské sídlisko s centrom mesta, prinesú zásadnú zmenu v cestovaní. Dôležitý míľnik v stavbe sa udeje ešte v tomto roku – pred Vianocami by touto traťou mala prejsť prvá skúšobná električka.

V polovici novembra bola na ministerstve dopravy zároveň podpísaná dôležitá zmluva o nenávratnom finančnom príspevku – celá električková trať tak bude dofinancovaná z prostriedkov EÚ. Na trase od zastávky Jungmannova po Janíkov dvor vzniknú 4 nové mosty, 9 nových križovatiek, 6 kilometrov novej segregovanej cyklotrasy, 33 zastávkových prístreškov, pribudne nová zeleň a ďalšia infraštruktúra.

KLADENIE KOĽAJNÍČ

Dôležitosť stavby zodpovedá aj tempo prác. V uplynulom období boli položené koľajnice na Námestí hraničiarov v úseku od starej trate pri Jungmannovej ulici po Gessayovu, na Pajštúnskej ulici, na obratisku Janíkov dvor a dokončoval sa posledný úsek – kladenie koľajníc na moste pri farskom kostole Svätej rodiny.

Aby bolo možné napojiť sa na jeden z posledných úsekov trate, bolo potrebné premiestniť aj protitankovú stenu z obdobia II. svetovej vojny, ktorá sa nachádzala v koridore električkovej trate. Rozmery a tvar protitankovej steny boli zistené až po celkovom odkrytí jej podzemnej časti. Pri zmene jej polohy o pár metrov ďalej prebiehali konzultácie s bunkrológmi. Stena aj so špeciálne zostrojenou klieťkou, za pomoci ktorej bola presúvaná, vážili spolu vyše 74 ton a o prekládku sa postaral špeciálne objednaný žeriav s nosnosťou 700 ton. Ide o vojenskú pamätihodnosť a bolo v záujme mesta, aby bola zachovaná jej pamiatková hodnota a bola tu aj pre ďalšie generácie.

ZELENÁ TRATĽ

Časť električkovej trate je už aktuálne pokrytá aj rozchodníkom. Začal sa klást v polovici októbra a po dvoch mesiacoch je položený na ploche už takmer 6-tisíc m² (z celkovej rozlohy 23-tisíc m²) na viacerých úsekoch trate. Rozchodník tvorí poslednú vrstvu pevnej jazdnej dráhy. Okrem toho, že pomáha pohlcovať hluk (trať tak bude tichšia), zvlhčuje prostredie a znižuje prašnosť, udržiava v listoch vodu, čo mu pomáha prežiť aj náročnejšie suchá či zimy a nevyžaduje pravidelnú závlahu, ako napríklad trávnik. V okolí trate okrem rozchodníka, ktorý v sezóne zakvitne farbami, pribudnú aj nové stromy. Kvôli výstavbe trate bolo

síce odstránených 965 stromov, ale späť sa ich vráti oveľa viac: konkrétne 2 237 a takmer 12 000 m² kríkov. V rámci prvej fázy, ktorá sa týka náhradných lokalít mimo záberu stavby petržalskej električky, mesto vysadí 725 stromov a 4 108 m² kríkov – už skrášľujú napríklad stredové pásy na Dolnozemskej či Kutlíkovej ulici, ale aj na Rusovskej či Viedenskej ceste. V druhej fáze mesto vysadí 1 512 stromov a 7 046 m² kríkov priamo v blízkosti električkovej radiály. Tie okrem estetickej a ekologickej funkcie zabezpečia aj to, že okolie trate bude tichšie.

DOKONČUJÚ SA PRIECESTIA AJ CHODNÍKY

Okrem samotnej trate a koľají sa po celej stavbe dokončujú priecestia, nové križovatky, chodníky a cyklochodníky. Na konci októbra postúpil do ďalšej fázy jeden z najdôležitejších objektov stavby, úplne nová tzv. združená križovatka pri Rusovskej ceste, ktorá leží na taktiež novovybudovanom mostnom objekte cez Chorvátske rameno a aktuálne je už v čiastočnej prevádzke pre vozidlá. Začalo sa tiež s napriamovaním Pajštúnskej ulice, kde tým vzniká úplne nová cesta. Taktiež pokračujú práce na nových električkových priecestiach a križovatkách – na Šintavskej, Jasovskej či Romanovej ulici – ako aj priamo na električkových zastávkach.

Na Farského ulici je už vydláždená budúca združená zastávka a vybetónovaná vozovka pre otáčanie autobusov, ktoré zásadným spôsobom zlepšia prestup cestujúcich medzi električkami a autobusmi – po spustení trate budú fungovať ako dopravný uzol pre autobus a električku. Prebieha tiež betonáž rámp pre peších pri moste Panónska cesta, kde vznikne ďalšia združená zastávka MHD. Na uzle obrátiska sú už položené kofaje – jediné ohnuté na celej stavbe.

Buduje sa aj nová oddelená cyklotrasa, ktorá je vedená priamo popri trati a ktorá spojí Petržalku cez Starý most s centrom. Aktuálne je už časť trate lemovaná novým cyklochodníkom. Nový cyklochodník vznikol aj na úseku od Bosákovej ulice po nový združený most na Rusovskej ceste (aby sa predišlo kolíznym situáciám s chodcami na pôvodnom, zmiešanom chodníku).

ČO NASLEDUJE?

Po tom, čo traťou prejde ešte do konca roka prvá skúšobná električka, nastane náročný proces skúšok a získavania potrebných povolení na užívanie električky, ktoré potrvajú niekoľko mesiacov. Počas toho času sa stavebné kapacity zhotoviteľa presunú na ďalšie miesta stavby a budú sa klásť prístrešky a dokončovať nástupiská pre cestujúcich. Dokončovať sa budú všetky chodníky a cyklochodníky pozdĺž stavby, budú sa osádzať zábradlia a robiť ďalšie práce tak, aby o pár mesiacov mohla byť spustená plná prevádzka električky aj s cestujúcimi. Nasledovať budú finálne terénne úpravy okolo trate a dokončovanie rôznych detailov alebo odstraňovanie prípadných nedostatkov.

Posledným objektom na stavbe bude dokončenie dvoch mostov na Kutlíkovej ulici a preloženie zostávajúcej časti cesty do jej nového profilu. Tento úsek je momentálne projektovo, stavebne aj logisticky asi najnáročnejšia časť stavby, avšak cieľom je, aby bola dokončená do konca leta 2025, už bez vplyvu na prevádzku električky pre cestujúcich.

Po dokončení prác na petržalskej električke plánuje hlavné mesto presunúť všetky plánovacie a obstarávacie kapacity na ďalšiu dôležitú dopravnú stavbu v Bratislave – rekonštrukciu Ružinovskej radiály, ktorej začiatok je predbežne plánovaný už v roku 2026.

CENA OSKÁRA ČEPANA 2024: CEZ NEKONEČNÉ MOMENTY BLEDNÚCICH SNOV TI NOC O CHVÍĽU PREDĹŽIM

VÝSTAVA: 14.12.2024–20.2.2025

VERNISÁŽ: 13.12., 18.00, PISTORIHO PALÁC, DA

Organizátor

Spoluorganizátori

collective

Partneri

Mediálni partneri

Mesto začalo s výstavbou novej športovej haly na Pionierskej ulici

Návrh novej športovej haly na Pionierskej ulici.

Vizualizácia: Modulor Architecture

Výstavba novej viacúčelovej športovej haly na Pionierskej ulici v mestskej časti Nové Mesto sa začala koncom novembra a potrvá približne rok. Je to dôležitý projekt Programu komplexnej obnovy základných umeleckých škôl (ZUŠ) a centier voľného času (CVČ), v rámci ktorého už mesto zrekonštruovalo alebo rekonštruuje väčšinu objektov.

Mesto má v zriaďovateľskej pôsobnosti dvanásť ZUŠ a jedno centralizované CVČ s deviatimi vysunutými pracoviskami vrátane CVČ na Pionierskej ulici. Celkovo ide o 25 budov v rozličnom stave, nachádzajúcich sa v rôznych mestských častiach. Zväčša ide o stavby zo 70. či 80. rokov minulého storočia, do ktorých roky neboli investované väčšie finančné prostriedky. Väčšinu objektov už mesto zrekonštruovalo alebo sú pred dokončením, zvyšné sú vo fáze obstarávania, prípravy projektovej dokumentácie či vybavovania stavebného povolenia.

STARÁ HALA MUSELA BYŤ ZBÚRANÁ

Pôvodná hala stála na Pionierskej ulici od roku 1983 a najprv bola plánovaná jej modernizácia a rekonštrukcia. Po štyridsiatich rokoch používania sa však na nej začali prejavovať statické poruchy a musela byť zbúraná, pretože sa stala nebezpečnou. Mesto rozhodlo

o vybudovaní novej haly, ktorá sa v porovnaní s pôvodnou mierne rozšíri k susednému športovému areálu. V správe ju bude mať mestská organizácia STaRZ.

Na ploche vyše tisíc štvorcových metrov bude multifunkčné ihrisko s rozmermi 20 × 36 metrov a zachovanou výškou 8 metrov, vďaka čomu sa v hale budú môcť konať aj športové súťaže alebo občasné verejné podujatia. Prioritne bude domovom pre gymnastiku, ktorej tradične slúžila, ako aj pre basketbal, volejbal, stolný tenis či tanec. Tréningovo sa v nej budú môcť hrať aj hádzaná a florbal. „Autorkou projektu je renomovaná architektka Gabriela Fukatschová s ateliérom Modulor Architecture, ktorý je držiteľom mnohých medzinárodných ocenení. Jej odbornosťou sú aj práve takéto multifunkčné športové haly. Vzhľad je esteticky veľmi jemný aj farebne zapadá do prostredia, má farebnosť dreva s antracitovými prvkami a veľké okenné otvory. Priestor je svetlý a vzdušný, mal by vytvoriť príjemné prostredie pre užívateľov,“ hovorí Zuzana Stanová, koordinátorka programu na obnovu ZUŠ a CVČ.

Objekt bude mať jedno podlažie, iba časť zázemia so šatňami pre športovcov a kancelárska časť sú navrhnuté ako dvojpodlažný trakt. Stavba s oceľovou základnou konštrukciou bude energeticky úsporná s využitím moderných technológií a materiálov. „Pojme aj moderné administratívne priestory a šatne či sociálne zariadenia podľa dnešných štandardov,“ dodáva Stanová.

PRIESTOR PRE ŠPORTUJÚCU VEREJNOSŤ

Prípravné stavebné práce vrátane vytýčenia inžinierskych sietí a ochrany drevín sa spustili koncom októbra, približne mesiac pred začiatkom výstavby. Ich súčasťou bola aj prekládka vodovodu z areálu haly do susedného objektu. Hlavné práce by mali trvať do konca leta 2025, potom príde na rad kolaudačné konanie, aby mesto mohlo halu čo najskôr otvoriť. Hala bude slúžiť športujúcej verejnosti, deťom a mládeži, športovým klubom i občianskym združeniam. **(bak)**

Mestský bytový dom na Muchovom námestí je pred dokončením

Výstavba nájomného bytového domu na Muchovom námestí pokročila do ďalšej fázy. Dom so 103 bytmi stavaný v réžii mesta je už zvonka dokončený, má okná, dvere, zateplenie aj fasádu. Noví nájomníci by sa doň mali sťahovať už na jar.

V prehlbujúcej sa bytovej kríze je rozvoj mestského nájomného bývania jednou z priorít mesta. Mestských nájomných bytov je v Bratislave dlhodobo nedostatok, mesto preto systematicky pracuje na rozširovaní ich fondu. Dôležitým pilierom zámeru je výstavba osem-podlažného bytového domu s nájomnými a náhradnými bytmi na Muchovom námestí. Začala sa v auguste 2023 a smeruje do finálnej fázy, v ktorej sa musí stavenisko odovzdať hlavnému mestu ako investorovi. Po tomto kroku nasleduje kolaudácia.

V Petržalke rastie dom s pragmatickou architektúrou, občianskou vybavenosťou, komunitným centrom a parkovacími miestami. Práce sa v uplynulom období zamerali na interiér, v bytoch sa inštaloval sanitný materiál, obklady v kúpeľniach, podlahy a v spoločných priestoroch sa nanášali omietky. V exteriéri sa pozornosť venovala bezprostrednému okoliu bytového domu, kde bude nový verejný park. „Z kvalít v byte by som vyzdvihol okenné otvory, ktoré majú znížený parapet, a tiež ich nadštandardný počet. Zalamovaný tvar exteriérových stien tvorí z pohľadu z ulice zaujímavý verejný priestor,“ uvádza Michal Pulman, vedúci oddelenia rozvoja bývania.

Projekt vlastnej výstavby nájomného bytového domu je rozdelený na dva stavebné objekty s bytovými jednotkami. V aktuálnej prvej etape vznikne 103 bytov, z toho bude 52 klasických nájomných a 51 náhradných pre reštituentov. V druhej etape by s druhou bytovkou malo pribudnúť ďalších približne 50 nájomných bytov a dvojpodlažné parkovisko pod bytovým domom.

FÉROVEJŠIE PRIDEĽOVANIE NÁJOMNÝCH BYTOV

Od septembra platí v hlavnom meste nové všeobecne záväzné nariadenie o nájme

Mestský bytový dom na Muchovom námestí.

Foto: Marek Velček

bytov. Zmyslom zmeny bolo zvýšiť dostupnosť bytového fondu mesta a zároveň nastaviť spravodlivý a transparentný proces prideľovania mestských nájomných bytov, aby bolo využívanie bytového fondu adresné a sociálne citlivé pre tých, ktorí to skutočne potrebujú. Nové pravidlá zvyšujú možnosť získať dostupné bývanie ľuďom so zdravotným znevýhodnením, ľuďom v staršom veku, ľuďom v bytovej núdzi, ale napríklad aj zamestnancom v profesiách potrebných na chod mesta (mestská polícia, hasiči, opatrovateľstvo, zdravotníctvo, školstvo...).

ĎALŠÍ ROZVOJ NÁJOMNÉHO BÝVANIA

Mesto má v rôznom štádiu prípravy ďalších sedem bytových a polyfunkčných domov so 420 nájomnými bytmi, ktoré bude postupne realizovať v nasledujúcich rokoch, napríklad na Terchovskej, Žitavskej ulici, na Janíkovom dvore či v Záhorskej Bystri. Okrem vlastnej výstavby nájomných bytov, ako sú tie na Muchovom námestí, má v pláne aj iné projekty na podporu nájomného bývania. Spočívajú v rekonštrukcii zanedbaných mestských bytov, zmenách územného plánu a nastavení nových pravidiel spolupráce s developermi, čím vznikol predpoklad na výstavbu 3 000 nových bytov vrátane nájomných. Dostupnosť bývania pre rodiny a ľudí v bytovej núdzi sa zvyšuje v spolupráci s majiteľmi bytov prostredníctvom Mestskej nájomnej agentúry. **(bak)**

Mesto završilo viaceré dôležité opravy ciest a chodníkov

Mesto počas celého roka 2024 opravovalo, rekonštruovalo a debarierizovalo cesty, chodníky a zastávky na svojom území. Na jeseň sa podarilo dokončiť napríklad veľkú opravu cesty na Račianskej ulici, kde sa už na trojkilometrovom úseku jazdí po tichšom asfalte, ako aj ďalšie významné projekty na Trnavskej ceste či Trenčianskej ulici.

Na Račianskej ulici (v úseku od Legerškého ulice po železničnú zastávku Bratislava-Vinohrady) je položený hladší asfalt, ktorý vďaka svojej štruktúre lepšie odvádza vodu z vozovky a znižuje negatívne vplyvy hluku z cesty na okolie. Okrem toho sa tam upravili vývody inžinierskych sietí, vymenili sa kanalizačné vpusty a osadila sa prídlažba podľa mestských štandardov.

ĎALŠIE DOKONČENÉ OPRAVY

Tichý asfalt dostala aj Trnavská cesta v úseku od križovatky s Tomášikovou ulicou po železničné priecestie. Opravený povrch vozovky je tiež na trojkilometrovom úseku na Hodonínskej ulici od Bratislavskej ulice po Krematórium a urnový háj v Bratislave – Záhorskej Bystrici. Dokončená je takisto nová vozovka na Žitnej ulici v časti od Hybešovej po Detviansku ulicu a oprava križovatky Detvianskej s Rustaveliho ulicou.

Mestu sa podarilo dokončiť aj komplexnú obnovu prvého úseku vyťaženej Trenčianskej ulice (úsek medzi Ružovou dolinou a Miletičovou ulicou), kde majú všetky štyri pruhy nový asfalt. Osadili sa prídlažby, obrubníky, vpusty,

pribudol mobiliár a popraskaný asfalt na chodníkoch nahradila dlažba. Práce sú ukončené už aj na križovatke Riazanská – Kukučínova ulica, kde sa debarierizovali priechody pre chodcov. Mesto vybudovalo nový prístrešok na zastávke Ovsíšte a opravilo zastávku na Peknej ceste.

PRÁCE POKRAČUJÚ

Na Peknej ceste prebieha oprava chodníka v časti od Račianskej ulice po kostol. Aj v novom roku bude pokračovať obnova vozovky na Púchovskej ulici (v úseku medzi Detvianskou a ulicou Pri vinohradoch), kde sa vymení podložie a vpusty, pribudne tichý asfalt a prídlažba. Vajnorská ulica je hotová v úseku od Škultétyho po Českú ulicu, v roku 2025 bude rekonštrukcia pokračovať po Budyšínsku ulicu. **(bak)**

Komplexná modernizácia mosta na Hradskej ulici vo Vrakuni

- Od 29. novembra 2024 je most **uzavretý pre dopravu**; dočasné premostenie je vyhradené pre vozidlá MHD (linky 67, 78 a N70), záchranné zložky a chodcov, ostatní účastníci premávky musia použiť iné trasy.
- Pre ľudí z okolitých obcí sa odporúča použiť **obchvat D4/R7**. Na prejazd osobným automobilom z Vrakune do ostatných mestských častí cez Malý Dunaj je možné použiť most na Popradskej ulici. Cyklisti majú ponad rieku vyhradený Modrý cyklomost neďaleko pôvodného mosta.
- Detailné informácie o dočasných dopravných obmedzeniach počas trvania uzávery sú zverejnené **na webe a sociálnych sieťach** mesta.

Bratislava získala ocenenie za riešenie podnetov od obyvateľov

V roku 2023 vyriešili mestá a obce pomocou portálu Odkaz pre starostu v rámci celého Slovenska až 7 240 podnetov. Portál, pomocou ktorého môžu ľudia nahlasovať problémy vo svojom okolí, každoročne oceňuje najlepšie samosprávy za riešenie podnetov a ich komunikáciu smerom k obyvateľkám a obyvateľom. Bratislava získala tento rok dve ocenenia Zlaté vedro medzi samosprávami nad 20-tisíc obyvateľov. Rovnako ako aj v minulom roku prvé miesto v kategórii Komunikácia a druhé miesto v kategórii Riešenie podnetov. Neoceňuje sa teda len samotné

vyriešenie podnetu, ale aj to, akým spôsobom sú obyvateľky a obyvratelia informovaní svojimi samosprávami, t. j. v akom stave je podnet, ktoré oddelenie ho má na starosti a či je už podnet vyriešený. Za rok 2023 prišlo cez portál odkazprestarostu.sk 2 975 podnetov na mesto, z toho vyriešených a uzavretých bolo 1 387 podnetov a v riešení je ďalších 1 544 podnetov. Ak si všimnete čokoľvek, čo treba riešiť, pridajte to na www.odkazprestarostu.sk. A ak ide o niečo, čo sa dá vyriešiť bleskovo, využite www.rychlezasahy.sk. **(luc)**

Nové dopravné úpravy v meste. Na čo slúžia vysunuté nárožia a stredové ostrovčeky?

Na bratislavských cestách sa na niektorých miestach zavádzajú nezvyčajné dopravné úpravy. Majú rôznu podobu, no spoločný cieľ – zvýšiť bezpečnosť. Postupne sa pozrieme na to, ako vyzerať a akú funkciu v premávke plnia. V prvej časti si predstavíme vysunuté nárožia a stredové ostrovčeky.

V rámci projektu Mesto pre deti pokračuje mesto spoločne s Metropolitným inštitútom Bratislavy v zlepšovaní bezpečnosti v okolí škôl. Jednými z relatívne novších opatrení sú vysunuté nárožia, ktorými sa zmenil napríklad priestor križovatky Muchovho námestia s Farského ulicou a znížila sa jej rizikovosť pre chodcov a najmä pre deti.

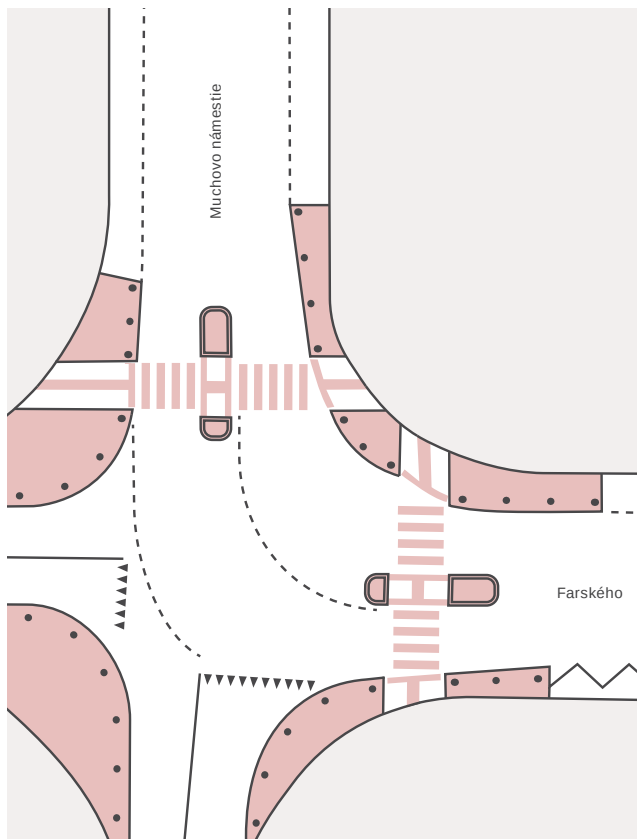
KRIŽOVATKA V PETRŽALKE

Vysunuté nárožia majú hneď dve bezpečnostné výhody – vďaka skráteniu priechodov prejdú peši cez cestu rýchlejšie a na vozovke sú kratšie, zároveň po úprave geometrie odbočovacích pruhov jazdia vozidlá cez križovatku pomalšie.

Cieľom úprav na križovatke Muchovho námestia s Farského ulicou bolo urobiť priestor tejto križovatky bezpečnejší pre chodcov, predovšetkým pre deti. Tie cez križovatku prechádzajú do ZŠ Černyševského zo zastávok MHD Farského a Muchovo námestie. Táto križovatka je mimoriadne širokým dopravným priestorom a niektoré priechody pre chodcov tu merali takmer 23 metrov. Šírka a usporiadanie križovatky zároveň umožňovali autám prechádzať tadiaľto bez toho, aby museli spomaliť, čo opäť ohrozovalo deti z okolitých škôl.

ČO ĎALŠIE SA ZMENILO?

V rámci zmien sa okrem úpravy v podobe vysunutých nároží pridali aj stredové, tzv. bezpečnostné ostrovčeky. Dosiaľ príliš dlhé priechody pre chodcov sa aj ich zásluhou rozdelili na kratšie a bezpečnejšie úseky – teraz majú približne 2 × 4 metre. Peši tu už nemusia prekonávať zbytočne

Križovatka Muchovho námestia s Farského ulicou.

Ilustrácia: Mariana Mažgutová

dlhú vzdialenosť, sú menej času v priestore jazdných pruhov a pri prechádzaní cez vozovku ich chránia aj stredové ostrovčeky.

Ďalším zámerom bolo, aby autá do križovatky nevchádzali vysokou rýchlosťou a aby pred odbočením spomalili. Mesto z tohto dôvodu pristúpilo aj k úprave pravého odbočenia – dvoch odbočovacích pruhov, ktoré pôvodne ústili do priechodov. Po novom sú jazdné pruhy zlúčené a autá odbočujú v ostrejšom uhle, takže viac spomalia, a zmenou oblúka je pre vodičov i chodcov zabezpečený lepší rozhľad na priechod. Sú však zachované dostatočné rozmery križovatky, aby sa do priestoru pohodlne zmestili všetky kĺbové autobusy a aj autá. **(bak)**

PAAS sa v novom roku rozšíri aj v Novom Meste

Od začiatku roku 2022 mesto zaviedlo systém regulovaného parkovania PAAS do 13 zón. V tomto roku to bola spustená zóna v prvej časti Karlovej Vsi KV2 – Líščie údolie, v lokalite RU3 – Trávniky, ktorá nadviazala na už spustené zóny na Nivách a Štrkovci, a v novom roku k nim pribudne aj zóna NM2 – Nové Mesto, ktorej spustenie je naplánované na 22. januára 2025.

Zóna NM2, ktorá zahŕňa Ľudovú štvrť, Zátisie a Hostinského sídlisko, je ďalšou zaregulovanou zónou v Novom Meste, nadviaže tak na lokality Tehelné pole, Pokrok a Biely Kríž. Do procesu prípravy projektu organizácie dopravy, ktorý stanovuje, kde a akým spôsobom je možné vyznačiť parkovacie miesta a realizovať súvisiace značenie, boli zapojení aj miestni obyvatelia. Príprava novej zóny bola zameraná na to, aby umožnila čo najlepšie využiť verejný priestor a vytvoriť čo najväčší počet parkovacích miest pre rezidentov a tiež zlepšiť situáciu pre chodcov a cyklistov. Na niektorých uliciach v zóne NM2, konkrétne na Riazanskej a Kukučínovej ulici, budú ešte do konca roka prebiehať opravy povrchov. Nasledovať bude realizácia prehľadného dopravného značenia parkovacích miest v súlade s novým systémom regulácie.

REGISTRÁCIA JE SPUSTENÁ

Registrácia, ktorú je možné vybaviť jednoducho online cez www.paas.sk alebo na klientských miestach, bola spustená

Nová zóna v Novom Meste. Ilustrácia: paas.sk

9. decembra. Pri tejto príležitosti bolo zriadené aj nové dočasné klientske miesto na Miestnom úrade v Bratislave-Novom Meste a v blízkosti zóny sa nachádza aj hlavné Klientske centrum na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu (všetky informácie o klientských miestach, ako aj ich otváracie hodiny nájdete na www.paas.sk/kontakt).

Parkovanie v novej zóne bude spoplatnené sumou 1 euro/h. Regulácia bude platiť počas pracovných dní v čase od 12:00 do 24:00 h a v nedeľu od 18:00 do 24:00 h, pričom sobota a sviatky zostanú bezplatné. Večerné spoplatnenie v nedeľu je tu zavedené na základe podnetov a skúseností z prevádzky iných zón na väčšiu ochranu rezidentov. **Viac informácií o zóne nájdete na webe www.paas.sk/nove-mesto/. (luc)**

V Karlovej Vsi mesto dokončuje parkovací dom

Skúsenosti obyvateľiek a obyvateľov zo zón, kde už bolo spustené regulované parkovanie PAAS, dnes potvrdzujú, že v daných lokalitách sa im skutočne parkuje lepšie. Cieľ mesta, zlepšiť dostupnosť parkovania pre rezidentov tam, kde reálne bývajú, sa postupne darí naplňať. Rovnako aj ďalší prísľub, že výnosy z parkovania budú investované späť do lepšej dopravy, parkovania (budovania parkovísk a parkovacích domov) a kvalitnejších ulíc.

Aj vďaka výnosom z parkovania, ktoré sú súčasťou Fondu mobility, dnes mesto stavia rezidentský parkovací dom na ulici Ľudovíta Fullu v Karlovej Vsi, ktorý bude uvedený do prevádzky v úvode roka 2025.

Ide o dvojpodlažný parkovací dom, kde bude jedno podlažie zapustené do svahu a druhé bude na úrovni súčasného parkoviska. Počet parkovacích miest sa v lokalite zvýši takmer o polovicu, celkovo bude pre obyvateľov k dispozícii 72 miest a pribudne aj nová zeleň.

Financie mesto vkladá aj do prípravy ďalších rezidentských parkovacích domov na Saratovskej a Wolkrovej ulici, ako aj P+R parkovacieho domu pri Zoologickej záhrade či záchytných parkovísk Janíkov dvor a Zlaté piesky. V roku 2024 už medzi spustené parkoviská pribudlo nové P+R parkovisko pod Prístavným mostom s dobrým napojením na diaľničný obchvat, R7 a cyklotrasu do centra. (luc)

Typy parkovacích kariet: na čo slúžia, ako ich získate a využijete

Bratislavský
parkovací
asistent

paas

REZIDENTSKÁ

paas karta

**39 eur/rok
na prvé auto**

S RPK môže za ročný poplatok parkovať fyzická osoba s preukázateľným vzťahom k vozidlu a s trvalým pobytom v regulovanej zóne PAAS neobmedzene. Jeden rezident môže mať vydané maximálne tri rezidentské parkovacie karty na jeden byt v jednej zóne.

Získate ju online cez paas.sk – Získať kartu. Zaregistrujete sa v IT systéme, zadáte meno a rodné číslo. Systém doplní čo najviac ďalších údajov zo štátnych registrov. Ak bude treba, doplníte prílohy, podáte žiadosť a po overení vám príde e-mailom potvrdenie a odkaz na úhradu. Karta nie je fyzická, ale v podobe elektronického oprávnenia.

NÁVŠTEVNÍČKA

paas karta

zdarma

Ak máte RPK, dostanete aj návštevnícku kartu s možnosťou poskytnúť svojim návštevám 100 hodín/rok na bezplatné parkovanie. Ak RPK nemáte (parkujete vo vlastnej garáži alebo nemáte auto), získavate 200 hodín/rok pre návštevy. Ako ŤZP osoba s potrebou osobnej asistencie máte nárok na 750 hodín/rok pre návštevy.

Aby ste svoju návštevnícku kartu mohli využívať, najprv si ju musíte pridať do svojho profilu v aplikácii. Návod na pridanie návštevníckej karty do dostupných mobilných aplikácií nájdete na: www.paas.sk/casto-kladene-otazky/#navstevnicka.

Ak už čakáte návštevu a chcete jej poskytnúť kredit z vašej NPK, návšteva vám po zaparkovaní nahlási kód úseku parkovania (napr. 5001), svoje EČV (napr. BT123CD), začiatok a predpokladaný čas ukončenia parkovania. Zadáte údaje do mobilnej aplikácie, vytvoríte platný parkovací lístok v systéme v hodnote 0 eur, časový kredit sa z NPK odčítava po minútach.

BONUSOVÁ

paas karta

10 eur/rok

S BPK môžu obyvatelky či obyvatelia (s trvalým pobytom kdekoľvek v Bratislave a s preukázateľným vzťahom k vozidlu) parkovať 2 hodiny denne zdarma v regulovanej zóne PAAS (s výnimkou najdrahšieho tarifného pásma A – centrum mesta)

Použiť ju môžete aj cez parkomat, alebo si stiahnite jednu z dostupných mobilných aplikácií, ktoré nájdete na www.paas.sk/platba. Pri kúpe parkovacieho lístka zadáte EČV, na ktoré máte zakúpenú bonusovú kartu. Na začiatku parkovania je potrebné zvoliť si predpokladaný čas parkovania a na tento čas si zakúpiť parkovací lístok, ktorý (ak sa zmestí do 2 hodín) sa automaticky odráta z bezplatných bonusových hodín. Vždy si však musíte zakúpiť parkovací lístok za 0 eur, aby sa vaše EČV zaevidovalo v systéme a bolo pri kontrole vyhodnotené ako parkujúce s platným parkovacím lístkom.

Čas z bonusových 2 hodín sa odčítava po minútach. Nevyčerpané bonusové minúty sa neprenášajú do ďalších dní. Po vyčerpaní zľavy v danom dni (120 minút so 100 % zľavou) sa za parkovanie už platí štandardne, podľa tarify v danej časti zóny.

ABONENTSKÁ

paas karta

**týždenná od 12,50 po 40 eur,
mesačná od 50 do 160 eur
a ročná od 500 do 1 600 eur
podľa tarifného pásma**

S abonentskou kartou môže za vybraný poplatok parkovať neobmedzene v regulovanej zóne PAAS držiteľ živnostenského alebo iného oprávnenia podľa VZN hl. mesta SR Bratislavy o dočasnom parkovaní, ktorý má v danej zóne miesto podnikania, alebo fyzická osoba, ktorá tam vlastní nehnuteľnosť (ale nemusí tam mať trvalý pobyt). S jednou abonentskou kartou môže jej držiteľ parkovať iba jedno auto.

Všetky informácie nájdete
na webe paas.sk

Vladimír Dedeček. Foto: Archív výtvarného umenia SNG

Architekt Dedeček menil podobu Bratislavy. Uctila si ho SNG

Slovenská národná galéria vzdáva hold „svojmu“ architektovi Vladimírovi Dedečkovi – tvorcovi veľkých konceptov a takmer stovky realizácií vrátane sídla galérie. Výstava, ktorú nájdete v Premostení SNG, je otvorená do 2. februára 2025.

Vladimír Dedeček (1929 – 2020) bol dôležitý spoluautor architektonickej podoby moderného Slovenska. Tvorcovia preto výstavu rozdelili na dve časti. Prvá, prierezová výstava Vladimír Dedeček – minulosť a prítomnosť, externej kurátorky Moniky Mitášovej, okrem biografických údajov, vybraných projektov a modelov stavieb predstavuje aj priestory, aké Dedeček tvoril, a ich kontexty. Možno ju vnímať aj ako ďalšiu časť diskusie o autorovom architektonickom myslení, diela a jeho interpretácii, ktorú kurátorka začala vo svojej obsiahlej publikácii v roku 2017.

Mottom tejto sekcie sú Dedečkove slová: „Som tesár v čase betónu.“ Spôsoby, akými uvažoval a pracoval, stelesňujú modely a zobrazujú videodokumenty stavieb. Vystavené sú veľké drevené fragmenty zvolených budov v mierke 1:10 a malé plastové skladačky celých stavieb. Autormi koncepcie sú architekti výstavy Benjamín Brádňanský a Vít Halada so spolupracovníkmi. Návštevníci môžu tiež skúsiť poskladať malé modely a participovať na výstave.

ODBORNÁ POVINNOSŤ

Druhá časť Vladimír Dedeček a SNG: Príbeh z budúcnosti, v koncepcii Alexandry Kusej, je venovaná areálu Slovenskej národnej galérie. Spája výstavu architektúry s inštitucionálnou „archeológiou“. Architektonický

koncept podmienili dve osobnosti – Karol Vaculík, riaditeľ galérie, a Vladimír Dedeček, autor podoby SNG a myšlienky Premostenia (moderná prístavba komplexu SNG medzi historickými budovami, pozn. red.).

„Výstavu venovanú dielu Vladimíra Dedečka som vždy považovala za odbornú povinnosť galérie, respektíve za príjemnú odbornú povinnosť. Plánovali sme ju uviesť čo najskôr po rekonštrukcii a práve do Premostenia, lebo tak to má byť. Musím povedať, že to bola najťažšia výstava, akú som kedy robila – spojenie témy a aktuálnej situácie mi pripadalo až osudové, ako aj osudy jednotlivých protagonistov až podozrivo známe,“ vraví kurátorka Alexandra Kusá, ktorá sa pri koncipovaní výstavy musela odosobniť: „Na jednej strane to bola terapia Dedečkom a na strane druhej potreba sprostredkovať čo najlepšie všetku tú prácu, snahu, ale aj nádej a dobrý koniec. Uvidíme, či sa to podarilo. Mne stálo za to aspoň sa o to pokúsiť.“

PREČO PREMOSTENIE?

Výstava hľadá odpovede na viacero otázok: Ako sa presadzovala myšlienka rozšírenia SNG? V akom politicko-spoločenskom kontexte jej protagonisti museli fungovať? Kto a s akými projektmi súťažil a ako sa vyvíjal ten víťazný? Prečo nakoniec bolo realizované Premostenie a prečo tak dlho zápasilo so svojím prijatím? Čo znamenal projekt pre galériu a čo pre jej architekta? Návštevníci môžu zistiť, aké informácie boli doteraz o stavbe SNG tradované a aká je skutočnosť, pochopia budovanie inštitúcie a jej sídla ako súčasť modernizačného procesu, ale aj prerodu Bratislavy na mladú metropolu.

V spolupráci so SNG

„Teší ma, Hana.“ Mestské múzeum približuje život priekopníckej spisovateľky

V januári si pripomínáme 140 rokov od narodenia spisovateľky, intelektuálky a feministky Hany Gregorovej. Múzeum mesta Bratislavy pri tejto príležitosti venovalo významnej organizátorky kultúrneho života výstavu HANA, ktorú si môžete pozrieť v Apponyiho paláci až do 31. augusta 2025.

Hana Gregorová, manželka spisovateľa Jozefa Gregora Tajovského, bojovala za práva žien, ich rovnoprávnosť s mužmi, nové témy v literatúre, lepšiu tvorbu pre deti, možnosť vybrať si smerovanie vlastného života u žien. „Prirodzene a nenútené prekračovala hranice súkromnej a verejnej sféry – raz bola dokonalá hostiteľka, inokedy zapálená prednášajúca či spoluautorka manifestu. To všetko v období, keď to nebolo bežné. Nikdy nenapĺňala zaužívaný a v tých časoch stále pevne ukotvený obraz ženy pohybujúcej sa v prostredí rodiny a domácnosti. Nie preto, že by na to nemala predpoklady, ale preto, že sa to priečilo jej presvedčeniu,“ hovorí Daniel Hupko, člen kurátorského tímu výstavy a kurátor Literárnych zbierok MMB.

VÝZNAMNÉ EMANCIPAČNÉ DIELA

Od úmrtia spisovateľky, ktorá sa zapísala do dejín našej literatúry v prvej polovici dvadsiateho storočia, uplynulo viac než 65 rokov. Diela zamerané na emancipáciu žien patria medzi jej najvýznamnejšie: prvotina Ženy (1912), Slovenka pri krbe a knihe (1929); prvý román Vlasy duše (1933), ale aj cestopisné črty Svet je taký krásny (1935). Detskú literatúru obohatila o diela Kytka (1922), Oddané srdiečka (1926) či Rozprávky z rádia (1931).

Podľa Hupka by si autorka v súčasnosti vyslúžila rôzne prívlastky: „Dnes by sme ju nazvali inovátorka, modernistka, prípadne liberálka – v pôvodnom zmysle slova: ako osobu zhovievavú, zmierlivú a tolerantnú k iným názorom. Sprievodným javom jej dychtivej túžby po vedomostiach a poznani bola otvorenosť všetkému novému – prinášajúcemu inú kvalitu do každodenného stereotypu, a to vo všetkých oblastiach, v ktorých sa angažovala.“

VŠESTRANNÝ POHĽAD NA ŽIVOT

Výstava sa na jej život pozerá cez prizmu, ktorá v našej kolektívnej pamäti pretrváva po desaťročia. „Niektorými prívlastkami ju označovali už jej súčasníci i súčasníčky, pridávali

ďalšie, často aj hanlivo myslené: zo zlomyseľnosti, zášti alebo len z prostého pobúrenia z toho, ako im dokázala na márne kúsky rozbiť ich vlastný obraz slovenského sveta – čo na tom, že to bola často ich ilúzia,“ zdôrazňuje kurátor.

Kurátorský tím výstavy (Jana Jablonická Zezulová, Monika Kapráliková, Daniel Hupko) ponúka najkomplexnejší pohľad na životné osudy Hany Gregorovej, na jej literárnu tvorbu a aktivity, aký je dnes možné rozpovedať. Hupko dodáva: „Je na vás, aký názor si po návšteve výstavy utvoríte. Možno nájdete aj veľa paralel so súčasnosťou, lebo mnohé, čo počas života pomenovala ako nešvár, vo svojej pôvodnej podobe pretrvalo dodnes. Na výstave rozprávame príbeh Hany Gregorovej cez jej krstné meno – oslovujeme ju Hana. Nie ako členku rodiny, nie ako osobu, ktorá je každému známa, nie ako ženu, u ktorej je prípustné použiť krstné meno. Oslovenie chápeme ako vyjadrenie jej emancipácie a nezávislosti v myslení a názoroch. Naším zámerom je, aby na výstave prehovorila sama za seba.“

V spolupráci s Múzeom mesta Bratislavy

Hana Gregorová. Foto: Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum

Mesto odstraňuje bariéry, kultúru chce ešte viac sprístupniť

Nina Vrbanová (v strede) na podujatí BaKF. Foto: Marek Velčák

Pripravil: Andrej Bezák

Kultúra je pre mesto jednou z priorít. Dôkazom je aj podujatie Bratislavské kultúrne fórum, na ktorom sa v októbri diskutovalo o odstraňovaní fyzických i komunikačných bariér a ďalších prekážok v inštitúciách a na podujatiach. O téme porozprávala vedúca oddelenia kultúry Nina Vrbanová.

Bratislavské kultúrne fórum (BaKF) sa od roku 2022 konalo štyrikrát. Ako vznikli tieto stretnutia a čo je ich hlavným cieľom?

BaKF je platforma na dialóg zriadenej a nezriadenej kultúry v Bratislave. Koná sa v réžii oddelenia kultúry a dnes už patrí nielen medzi stabilné, ale najmä strategické nástroje kultúrnej politiky mesta. Podobné fóra nájdeme aj v iných metropolách, kde chápu kultúru ako jednu z priorít a zároveň ako jeden z kľúčových ukazovateľov kvality života.

Podtitul jesenného podujatia bol *Derniéra bariéram!* – o akých bariérach ste sa rozprávali a čo sa už podarilo v tejto oblasti?

Hovorili sme o Mestskej knižnici, ktorá v roku 2024 dosiahla viac ako 95-percentnú bezbariérovosť, o krokoch Múzea mesta Bratislavy, ktoré rovnako smerujú k zlepšeniu prístupnosti pre ľudí so znevýhodnením. Zaujímavé boli opatrenia navrhnuté pre areál hradu Devín, kde platí prísna pamiatková starostlivosť. Výrazný posun máme aj v priestoroch Galérie mesta Bratislavy.

Mesto okrem fyzickej debarierizácie kultúry pracuje aj na tej mentálnej. V čom spočíva?

Napríklad v zlepšení komunikácie – preklady do cudzieho jazyka, tlmočenie do posunkovej reči, zapojenie rodovo citlivého a inkluzívneho jazyka. Je to rovnako náročná a široká oblasť komunikácie kultúry, ku ktorej potrebujeme pristupovať citlivo a systematicky ju otvárať pre všetkých – sociálne či zdravotne znevýhodnených, ale aj pre menšiny. V kultúrnych organizáciách zavádzame etické kódexy či školenia ľudí prvého kontaktu.

Mesto pripravuje aj Inkluzívne minimum, súbor konkrétnych opatrení, ktoré majú zabezpečiť, aby bola kultúra v Bratislave dostupná pre všetkých. Môžete ich priblížiť?

Je to škála od bezbariérovosti priestorov až po celkový pocit prijatia, či už v inštitúciách, alebo na podujatiach. Napríklad Galéria mesta Bratislavy zaviedla nízkoprahový Ateliér pre rodiny s deťmi, ktorý umožňuje zmysuplné využitie voľného času bez akýchkoľvek finančných alebo administratívnych prekážok. Bratislavské kultúrne a informačné stredisko tlmočí koncerty vo verejnom priestore do posunkového jazyka.

Na začiatku decembra sa otvorilo výberové konanie na obsadenie miesta riaditeľa/ky Divadla P. O. Hviezdoslava. Čo vás ešte čaká v novom roku?

V tretej divadelnej sezóne Divadla P. O. Hviezdoslava sa končí mandát zakladajúcej riaditeľky (Valeria Schulczová, pozn. red.). Divadlo čaká transparentné výberové konanie na pozíciu riaditeľa/ky, ktoré sa uskutoční prvýkrát od jeho založenia ako mestskej neziskovej organizácie. Uchádzači/ky predložia plán riadenia a rozvoja divadla spoločne s kandidátmi/kami na umeleckého riaditeľa/ku. Dvojice bude hodnotiť päťčlenná odborná výberová komisia.

Okrem toho sa budeme pripravovať aj na ďalšie BaKF 2025, ktoré bude zamerané na oblasť umenia vo verejnom priestore. Chceme tiež pokračovať v téme Inkluzívneho minima a posunúť ho do podoby projektu s ambíciou systémovej implementácie.

Lenka Barilíková (vpredú) v inscenácii Spasiteľ z Dolných honov. Foto: Bara Podola

Na dosky DPOH prichádza spasiteľ – z Dolných honov

„Z tejto krajiny neodídem.“ Taký je odkaz absurdnej tragikomédie s názvom Spasiteľ z Dolných honov, ktorú koncom októbra uviedlo Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava ako svoju druhú premiéru v aktuálnej sezóne.

V klientskom centre sa stretnú štyria ľudia, ktorí počas čakania vedú zdanlivo povrchné a nezmyselné rozhovory. Nie sú schopní počúvať jeden druhého a vyzerá to, ako keby ich nič nespájalo. Dialógy vyjadrujú pocity bezmocnosti osamelých ľudí a stratu schopnosti dorozumieť sa s ostatnými. To, že reč stráca svoju dorozumievaciu funkciu, je však iba zdanie. Protagonisti postupne odhalia silný spoločný príbeh, ktorý všetkých spája. Sprievodcom na tejto ceste je práve titulný spasiteľ.

HLADANIE ZÁCHRANCU

Nová inscenácia prostredníctvom archetypálnych postáv herca, politika, pobecku a psychiatricky vykresľuje situáciu, v akej sa ľudstvo ocitlo. „Už sa nevieme zhodnúť na ničom. Ani na tom, že Zem je guľatá, ani na tom, že okupanti sú okupantmi, zločinci zločincami a biela nie je čierna. Jedni upadajú do letargie, iní prepádajú skepsu, ďalší sa uchylujú k cynizmu a spoločne strmhlav padáme na dno, ktoré je však v nedohľadne. Pri tomto páde mnohí z nás, samozrejme, myslia na záchranu,“ vnáša do situácie Valeria Schulczová, zakladajúca riaditeľka DPOH.

Bezútešný stav postáv na javisku vedie počas hry k príchodu vytúženého záchrancu. Ten náš pochádza z Dolných honov, čudného sídliska v malom meste, ktoré je tak trochu aj dedinou. Zo Slovenska – krajiny,

ktorá radostne kráča vzad. Hra na príklade lokálneho spasiteľa odhaľuje falošnú predstavu bezpečia, individuálneho aj spoločného uzavretého sveta, ktorý pre istotu nechceme opustiť a do ktorého pre istotu ani nikoho nepúšťame. „Mnohí majú strach, a tak hľadajú. Otca, vodcu, niekoho, kto do dňa zastaví vojny, zatočí s neprajníkmi, vzkriesi zdravotníctvo, postaví diaľnicu do Košíc. Niekoho, kto pohladí, pokarhá, pošpásuje, ale hlavne dá veci do poriadku bez nášho pričinenia, bez vlastnej snahy, bez zmeny seba samých. Je to riešenie s nulovou zodpovednosťou,“ dodáva Schulczová.

NAŠE MESTO V DIVNOM SVETE

V réžii Michala Spišáka účinkujú Lenka Barilíková, Martin Madej, Makar Tikhomirov, Bronislava Kováčiková a Annamária Janeková. Inscenovaný tím podľa vlastných slov ponúka „smutnú komédiu z nášho mesta v divnom svete“. Je to predstavenie o stave spoločnosti, jej psychickom zdraví a o historických, medzigeneračných aj individuálnych traumách. „Zároveň je o štyroch nešťastných ľuďoch, ktorí chcú byť videní a počutí, o štyroch ľuďoch hľadajúcich pochopenie a spasiteľa, ktorý z nich sníme ich duševnú bolesť. Spasiteľ nastupuje, keď ľudia vyčerпали všetky zdroje, ako si pomôcť, alebo keď sú ich bolesti utrpenia také veľké, že sa na ne, a teda do svojho vnútra, nechcú ani len pozrieť,“ hovorí autor hry Peter Scherhauser. Tvrdí, že spasiteľ nemusí byť človek z mäsa a kostí: „Je to čokoľvek, čo človeku pomôže zabudnúť na to, čo ho trápi, čiže aj akákoľvek závislosť. O čo menšia je pravdepodobnosť, že sa budeme zaoberať naším vnútrom, o to väčší odpor budeme mať zaoberať sa minulosťou krajiny a národa. Naopak to platí rovnako. Sú to spojené nádoby.“

V spolupráci s DPOH

Spoznajte posledného predsedu Bratislavského umeleckého spolku

Július Schubert: Mirbachov palác, 1939. Foto: GMB

Maliar Július Schubert bol bratislavský rodák, maliar a posledný predseda Bratislavského umeleckého spolku. Na rovnomennej výstave, ktorá je v Mirbachovom paláci Galérie mesta Bratislavy otvorená až do 18. mája 2025, si môžete pozrieť jeho celkové zachované dielo v širších súvislostiach výtvarnej scény mesta.

Maliarska tvorba Júliusa Schuberta (1888 – 1947) bola dosiaľ spracovaná len čiastočne a v útržkoch, hoci v rokoch 1920 až 1945 zohrával v štruktúrach Bratislavského umeleckého spolku významnú úlohu a mal veľké zásluhy vo sfére organizácie i výstavnej činnosti. Jeho umelecké výtvary sú v zbierkach Galérie mesta Bratislavy silne zastúpené a koncept kurátorky Zsófie Kiss-Szemán predstavuje aj výsledky nového výskumu a komplexný obraz výtvarného života v mestskom prostredí.

ŠPIČKOVÝ KRAJINKÁR A PORTRÉTISTA

Kurátorský výber je doplnený o diela z pozostalosti umelcovej rodiny aj z ďalších verejných zbierok. Jeho práce sú zasadené do kontextu výtvarného diania v rámci spolku a sú prezentované spolu s maľbami, sochami a grafikami ďalších jeho predstaviteľov. Expozícia vďaka tomu ponúka ucelené svedectvo o činnosti spolku s dôrazom práve na Schubertov život a umelecké pôsobenie, ktoré sú úzko previazané s mestom. Do Bratislavy sa vrátil po štúdiách v Budapešti v rokoch 1919 až 1920 a dlho ju neopustil s výnimkou študijného pobytu v Paríži (1926).

Kurátorka výstavy vyzdvihuje, že Schubert bol výborným maliarom krajín, prvotriednym portrétistom a vynikal predovšetkým v tvorbe novodobých mestských vedút (pohľad na krajinu alebo mesto v širšom zornom uhle a jeho výtvarné vyjadrenie, pozn. red.). „Usiloval sa o jednoduchosť a údernosť výrazu maľby, tvoril bez detailných, ale najmä dekoratívnych prvkov – túto strohosť nazýval ‚gotickosťou‘. Preferoval veľké plochy modelované len svetlom. Vytvoril celý rad moderných vedút Bratislavy, v ktorých neopúšťal základy reality, ale vzdal sa akademicky a naturalisticky poňatej maľby. To mu pomohlo k novému videniu skutočnosti a výtvarnému obohateniu tvorby odlišným maliarskym výrazom,“ vysvetľuje Zsófia Kiss-Szemán.

DIELA Z ÉRY MEDZIVOJNOVEJ BRATISLAVY

Najväčšia pozornosť sa na výstave upiera na Schubertove obrazy, ktoré sú pretkané sledom diel mnohých iných členov spolku, napríklad Gejzu Angyala, Františka Dexa, Karola Frecha, Edmunda Gwerka či Róberta Kühmayera. Zásluhou týchto presahov vzniká všestrannejšia predstava o výtvarnej scéne v Bratislave v medzivojnovom období. „Výstavu sprevádzajú dve línie, ktoré približujú osobnosť Júliusa Schuberta a členov spolku z rôznych uhlov pohľadu. V každej miestnosti je obsiahnutá hlavná i parciálna téma. Hlavná línia poukazuje na významnú udalosť alebo dielo v jeho tvorbe a prináša analógie s tvorbou ďalších členov spolku, parciálna téma predstavuje detailnejší jav, ako napríklad výročné dary spolku, pričom sa vytvára viacvrstvový pohľad na umeleckú scénu formovanú spolkom s dôrazom na tvorbu Júliusa Schuberta v danom období,“ dodáva kurátorka.

V spolupráci s Galériou mesta Bratislavy

Július Schubert: Autoportrét, 1924. Foto: GMB

Pripomeňte si slávne Gulliverove cesty. V Danubiane

Pred viac ako 25 rokmi vyšla na Slovensku kniha *Gulliverove cesty* od Jonathana Swifta s ilustráciami Petra Uchnára. Za tento svoj debut získal nielen cenu Zlaté jablko na Bienále ilustrácií Bratislava 1999, ale odvtedy sa radí medzi popredných slovenských ilustrátorov. Z vtedajších ilustrácií dnes vznikli diela, ktoré sa stali súčasťou nového vydania knihy k 300. výročiu jej vzniku, ale sú tiež súčasťou výstavy *Laputa*, ktorú si v galérii Danubiana môžete pozrieť až do 9. februára.

Výstava je záverom práce ilustrátora Petra Uchnára venovanej 300. výročiu vzniku knihy Jonathana Swifta *Gulliverove cesty*. Slávny imaginárny cestopis prvý raz vyšiel už v roku 1726. Hoci vznikol ako nemilosrdná satira na ľudstvo, štátne inštitúcie i dobové Anglicko, dnes sa považuje za dobrodružnú knihu pre deti, v ktorej kapitán Lemuel Gulliver rozpráva o neuveriteľných dobrodružstvách medzi trpaslíkmi v Lilipute, s obromi v Brobdingnagu, u čudáckych hviezdárov na lietajúcom ostrove Laputa či u múdrych koní Hujhnumov.

LAPUTA Z KNIŽNICE

Diela na výstave boli vytvorené pre najnovšie vydanie knihy (Slovart, 2023) zo spomínaných autorových ilustrácií z roku 1998. Viac ako päťdesiat celostránkových obrazov nového vydania vzniklo z pôvodných malieb akrylom s použitím digitálnej koláže a novo maľovaných častí. „Formátová rôznorodosť pôvodných ilustrácií, obmedzujúca predošlé vydania, bola autorskými zásahmi zmenená. Po prvom neúplnom vydaní (Vydavateľstvo Spolku Slovenských Spisovateľov, 1998) a spomenutej formátovej nejednotnosti druhého vydania (Reader's Digest, 2008) je pre autora tretie vydanie dokončením tohto knižného projektu,“ opisuje výstavu historik umenia Juraj Žembera. Jeho súčasťou sú aj diela vytvorené a použité pre minulé autorove výstavy s témou Gullivera. V roku 2011 bola vytvorená pre výstavu *Magic world* (Taipei – Tajchung – Kaochung, Tajwan) priestorová zväčšenina ilustrácie. Táto skúsenosť bola rozvinutá pri výstave *Sám proti Liliputu* (Bibiana, 2015), pre ktorú vznikli veľkoformátové obrazy, kombinované s priestorovými objektmi. Tretím samostatným zdrojom, ktorý bol zapojený do posledného vydania

Gulliverove cesty v galérii Danubiana. Ilustrácia: Peter Uchnár

knihy, je projekt veľkoplošnej digitálnej koláže Laputa. „Ten vznikol po autorovej skúsenosti pri tvorbe animovaného filmu pre Seiji Ozawa Matsumoto Festival. Experimentovaním s detailmi pozadí vytvorených pre film, kombinovanými s novo namaľovanými časťami, realizoval autor postupne šesť verzií tohto obrazu. Pre túto výstavu bola zapožičaná verzia z roku 2024, ktorá bola špeciálne vytvorená pre Mestskú knižnicu v Bratislave,“ dodáva Žembera. Obraz sa po výstave v Danubiane opäť vráti do knižnice, na zrekonštruovaný úsek pre deti a mládež na Kapucínskej 3.

OCEŇOVANÝ AUTOR

Peter Uchnár (1970) absolvoval Vysokú školu výtvarných umení, ateliér voľnej grafiky a knižnej ilustrácie u prof. Dušana Kállaya. Je maliar, grafik, tvorca známkov, ale najmä jeden z najúspešnejších slovenských ilustrátorov posledných desaťročí s početnými oceneniami. Ilustroval viac ako 50 kníh, medzi inými napríklad tituly ako *Kristínka* a *svet fantázie*, *Veľká kniha slovenských rozprávok* či *Peter Pan*. Svoje diela vystavoval v Kodani, Jakarte, Varšave, Bologni či Tokiu.

V spolupráci s galériou Danubiana

Na práci v teréne sa podieľajú mestské služby, mimovládne organizácie aj mestská polícia. Foto: Marek Velček

Zvýšte pozornosť voči ľuďom bez domova v zime aj vy

Je tu zima – v budovách sme začali kúriť, doma meníme šatník, dokupujeme teplé oblečenie na chladné dni. Mesto sa v spolupráci s mestskou políciou a mimovládnymi organizáciami pripravuje na zimu aj s ohľadom na tých, ktorí si tieto prípravy nemôžu dovoliť, pretože ich domovom je ulica, chatrný prístrešok či studená chatka. Sú jednoznačne tými najzraniteľnejšími, ktorým v tomto období ide o zdravie a pri mrazivých nociach aj o život.

Hoci sa samotná realizácia zimného protokolu deje počas najchladnejších mesiacov, príprava na zimu začína už v lete. Je to práca viacerých zložiek – sekcie sociálnych vecí na magistráte, pod ktorú spadá oddelenie dostupného bývania a pomoci ľuďom bez domova, mestského terénneho tímu, ale aj mestskej polície, no a v neposlednom rade mimovládnych organizácií, ktoré majú vlastné zimné semaforey a rozširujú prevádzku služieb v tzv. zimnom režime.

PRÁCA V TERÉNE

Sociálni pracovníci z mestského terénneho tímu zintenzívňujú v zimných mesiacoch prácu v teréne a ponúkajú kontaktovaným ľuďom na ulici podľa záujmu a potreby teplé oblečenie, teplý nápoj, niečo pod zub, prípadne deku, spací vak či izotermickú fóliu. Plánujú aj tzv. autoterény do vzdialenejších lokalít po koordinácii s terénnymi tímami mimovládnych organizácií. Rovnako aj organizácie pracujúce s ľuďmi bez domova nastavujú v rámci terénnej

sociálnej služby krízovej intervencie, ale aj ambulantných služieb, tzv. zimný režim, v ktorom vychádzajú v ústrety potrebám

Ľuďom bez domova v zime však viete pomôcť aj vy. Čo môžete urobiť?

- Budte vnímaví počas celej zimy, no najmä počas kritického mesiaca od 15. januára do 15. februára.
- Cestou z práce, pri prechádzke mestom alebo aj v blízkosti svojho domu si všimajte svoje okolie, či nezbadáte niekoho niekde ležať, alebo sa ukladať na spánok.
- Ak áno, spýtajte sa ho, či niečo nepotrebuje – častokrát stačí prikrývka, rukavice alebo šál.
- Ak je v zlom zdravotnom stave, viditeľne podchladený alebo bez známok vedomia, zostaňte pri ňom, poskytnite prvú pomoc a zavolajte záchranárov.
- Kontaktujte zdravotnú službu na linke 155, ak máte podozrenie na zdravotné komplikácie.
- Kontaktujte linky pomoci občianskych združení s terénnymi tímami ako Vagus (0949 655 555, vagus.sk) či Stopa (stopaslovensko.sk), alebo nezisková organizácia Depaul (depaul.sk).
- V nočných hodinách počas zimy kontaktujte priamo mestskú políciu na čísle 159.
- Mestskí policajti vás v novom operačnom stredisku vedia prepojiť nielen na záchranné zložky, ale vyslať za vami na pomoc najbližšiu hliadku.

ľudí – rozšírenými hodinami služieb, vyššou kapacitou, častejšími návštevami, výdajom a distribúciou zimného materiálu.

Terénne služby mesta či mimovládnych organizácií majú predsa len limitované kapacity hlavne počas víkendov a nocí, aj keď v zime posilňujú svoje služby. Mestská polícia má v teréne každú noc určitý počet hliadok, ktoré majú podchytené všetky mestské časti a celú noc jazdia po meste. Počas hliadok sa, prirodzene, stretávajú s ľuďmi bez domova a je potrebné, aby s nimi vedeli citlivo komunikovať, poskytnúť im teplé oblečenie, spací vak alebo karimatku (ak majú záujem) a, samozrejme, informovať či motivovať ich k využitiu služieb, napríklad nocľahárne.

AKO VYZERÁ NOC VONKU

Ak je človek na ulici počas dňa, ešte má pocit, že noc zvládne. Nájde si miesto, má prikrývku a je odhodlaný prečkať ju, no nevie, aká bude predpoveď počasia na noc, alebo má zlý odhad a o polnoci zistí, že to do rána nezvládne. Ľudia vtedy častokrát pijú alkohol, aby oslabili zmysly a zaspali. Aj údaje z posledného sčítania ľudí bez domova na jeseň roku 2023 ukázali, že takmer 50 % ľudí bez domova sa ocitlo v bytovej núdzi pred viac ako 10 rokmi, takmer polovica z nich (45,3 %) je vo veku 50 a viac rokov a až viac ako polovica z nich (57 %) má zhoršený zdravotný stav, resp. dlhodobé zdravotné problémy. Tieto skutočnosti ilustrujú, že pre ľudí bez domova predstavuje prespávanie vonku veľké riziko v podobe ohrozenia na živote.

Spomínaní kolegovia a kolegyně z mestskej polície preto počas nočných služieb navštevujú vytipované lokality, aby našli takýchto ľudí po vlastnej osi alebo vďaka podnetom od obyvateľiek a obyvateľov. Na základe informácií od kolegyň a kolegov zo sekcie

sociálnych vecí hlavného mesta vedia, čo majú sledovať po zdravotnej aj sociálnej stránke a ako sa zachovať v rôznych situáciách. Dôležitý je ľudský prístup. V aute majú pripravenú materiálnu pomoc – deky, spacáky, rukavice či šály. Niekomu to na prežitie noci môže stačiť, ale ak je tam riziko, že noc vonku nezvládne, ponúkajú mu prevoz do nocľahárne, ktorý už nezabezpečuje samotná mestská polícia, ale zazmluvnený prepravca. Za posledných päť rokov v takomto stave previezli do tepla takmer 80 ľudí, ktorí by už dnes možno nebolí medzi nami, a rozdali materiálnu pomoc v stovkách kusov. **(luc, ssv)**

Čo hovoria dáta zo sčítania ľudí bez domova?

- V Bratislave bolo na jeseň 2023 sčítaných 2 199 ľudí bez domova (1 968 dospelých a 231 detí). Medzi ľuďmi bez domova prevažujú najmä muži (65,4 %).
- Takmer polovica (45,3 %) je vo veku 50 a viac rokov a viac ako polovica (57 %) má zhoršený zdravotný stav, resp. dlhodobé zdravotné problémy.
- Minimálne 44 % dospelých ľudí bez domova sčítaných v roku 2023 tvoria ľudia prespávajúci vonku alebo v nocľahárni; v chatkách a provizórnych prístreškoch prespáva 11 % dospelých.
- Väčšina ľudí trpí bytovou núdzou viac ako 10 rokov. Ľudia, ktorí prišli o bývanie v priebehu posledného roka, skončili zväčša rovno na ulici.
- Rozpad vzťahu a problémy v rodine sú jednou z najčastejších príčin straty domova. Ďalšou častou príčinou straty bývania sú finančné okolnosti, ako je strata zamestnania, nedostatok financií a dlhy či exekúcie.

Prihlás sa do kurzu odbornej prípravy a staň sa mestským policajtom alebo policajtkou.

- nástupná mzda pre absolventov odbornej prípravy od 1 400 eur mesačne
- možnosť získať mestský nájomný byt alebo izbu v ubytovni
- náborový príspevok vo výške 3 000 eur (vyplácaný priebežne)

Viac informácií na www.budpolicajt.sk

Mesto pracuje na zabezpečení verejného poriadku v lokalite 500 bytov

Martin Kráľovič. Foto: Marek Veľček

Pripravil: Andrej Bezák

V lokalite 500 bytov dochádzalo v uplynulom období k narúšaniu verejného poriadku, ktoré najčastejšie súviselo so znečisťovaním verejných priestorov, požívaním alkoholu na verejnosti či rušením nočného pokoja. Mesto a mestská polícia na to reagujú a prijímajú opatrenia na zabezpečenie verejného poriadku v tejto oblasti aj na ostatných miestach v Bratislave. Viac o problematike porozprával Martin Kráľovič, poradca primátora pre bezpečnosť a nočný primátor.

Mestská polícia eviduje v lokalite 500 bytov udalosti, ktoré sa týkajú narúšania verejného poriadku. O akom správaní hovoríme a viete priblížiť aktuálny stav?

Ide o zvýšený pohyb užívateľov drog a omamných látok, zvýšený pohyb ľudí bez domova, prípadne iných osôb, ktoré tam svojou prítomnosťou alebo aktivitou narúšajú verejný poriadok, prípadne zhoršujú pocit bezpečnosti. Roztočil sa kolotoč krádeží v blízkom nákupnom centre a predaja či zakladania ukradnutých vecí v záložni. Situácia v posledných mesiacoch eskalovala a mestská polícia pracuje v súčinnosti s Policajným zborom SR a ďalšími útvarmi, aby prinavrátila bezpečnosť a pocit bezpečia. Pre mesto je dôležitá nielen faktická situácia, ale aj to, aby sa ľudia cítili bezpečne bez ohľadu na dáta.

Musíme však odlišiť priestupky spojené s narúšaním verejného poriadku a trestné činy súvisiace s predajom a užívaním drog, ktoré sú výlučne v kompetencii Policajného zboru SR. Kooperuje mestská polícia aj v tejto oblasti?

Pri riešení situácie musí byť veľmi opatrná, aby nevstúpila do kompetencií ani aktívneho vyšetrovania štátnej polície. Koordinujú sa, vymieňajú si informácie, policajnému zboru sa snaží poskytnúť podporu pri riešení trestných činov. Mestská polícia sa viac zameriava na priestupky a verejný poriadok.

Môžete zhrnúť, čo sa už z hľadiska opatrení urobilo a čo sa plánuje?

Som veľký zástanca výkonu policajnej činnosti na základe vzťahov s komunitami a postupne sa nám to darí prinášať do celej mestskej polície. Viacerí policajti a policajtky sú v intenzívnom kontakte s obyvateľmi lokality 500 bytov. Nedávno tam začala pôsobiť policajka, ktorá sa venuje len tejto lokalite a má najväčšiu miestnu znalosť. Všeobecne sa zvýšil počet hliadok a intenzita hliadkovej činnosti v lokalite 500 bytov, či už ide o pravidelné, ale aj nepravidelné kontroly. Pripravujeme osadenie jednej bezpečnostnej kamery a časom ďalších, zameriavame sa na zlepšenie pokrytia mestským kamerovým systémom práve v tejto lokalite.

Dostavili sa už výsledky?

Máme odozvu, že zvýšená prítomnosť mestskej polície je citeľná, z čoho priamo vyplýva aj zvýšená bezpečnosť a pociťovaná bezpečnosť. Lokalitu máme veľmi dobre pokrytú hliadkami, ktoré v prípade nejakého incidentu potrebujú na dojazd len niekoľko minút.

Pomáha vám aj spätná väzba od občanov?

Komunikácia s nimi je nesmierne dôležitá. Ak sa niečo deje, je nutné v tej chvíli volať hliadku mestskej alebo štátnej polície, aby prišla. Pokiaľ by občania postrehli v niektorej lokalite zhoršujúcu sa bezpečnostnú situáciu, zvýšený pohyb osôb, ktoré znižujú pocit bezpečnosti, je potrebné hlásiť to e-mailom, ak nejde o urgentné veci, alebo na linke 159 v prípade, že sa to práve deje.

Mestský Climathon hľadal riešenia pre udržateľnejšie mesto

Bratislava sa tento rok opäť zapojila do globálnej iniciatívy Climathon, ktorá každoročne združuje viac ako 140 miest z celého sveta v boji za udržateľnosť a odolnosť voči klimatickým zmenám. Počas posledného októbrového víkendu sa uskutočnil už piaty ročník.

Najväčší mestský hackathon na Slovensku prilákal 150 inovátorov a odborníkov z mesta, ktorí počas 48 hodín pracovali spolu s odbornými konzultantmi a mentormi na 22 inovatívnych riešeniach s cieľom zlepšiť kvalitu života v meste. V zadaní boli tri výzvy: Ako môžeme lepšie komunikovať výsledky štúdií mesta obyvateľom Bratislavy? Ako môžeme znovu využiť stále funkčné veci? a Ako vieme využiť dáta na zlepšenie mestských služieb? „Výzvy sme identifikovali na základe reálnych problémov a projektov, ktoré mesto rieši, aby sme vedeli zabezpečiť alokáciu ľudských a finančných zdrojov, a tým zvýšiť šancu na realizovateľnosť výsledných nápadov,“ vysvetľuje Mária Kostická, vedúca oddelenia vývoja inovácií.

VÍTAZNÉ RIEŠENIA

Prvé miesto získal tím *Not a Candy Shop* so svojou aplikáciou na triedenie a hodnotenie starých kníh, čím im dáva druhú šancu prostredníctvom ďalšej distribúcie v koordinácii s KOLO – Bratislavským centrom opätovného použitia. Tento projekt prináša jednoduchý, ale efektívny systém na spracovanie a prenos nahromadených položiek tam, kde sú potrebné bez ohľadu na lokalitu alebo typ príjemcu, a reaguje na potrebu znížiť množstvo odpadu a zároveň podporiť čítanie a vzdelávanie.

Mentoring tímov Climathon 2024. Foto: Natália Jakubcová

Druhé miesto si odniesol tím *Pucwoll* s aplikáciou, ktorá by občanom pomáhala určiť vhodné miesta pre nové kontajnerové stojiská, a tretie miesto patrilo tímu *Green Weather*, ktorý vyvinul softvér na automatický predvýber a vizualizáciu plôch vhodných na výsadbu stromov. Prvýkrát bola udelená aj cena Young Hackers pre stredoškolský tím *InoCrew*, ktorý prišiel s konceptom na zrozumiteľné spracovanie komplexných klimatických dát pre budúce generácie. Tento projekt má potenciál sprístupniť environmentálne informácie mladším generáciám a zvýšiť ich povedomie o dôležitosti ochrany klímy a trvalo udržateľného rozvoja.

Organizácia Climathonu by nebola možná bez zapojenia odborníkov z mesta, mestských organizácií a partnerov, ktorí zostávajú s víťazmi naďalej v kontakte. **(luc, ovi)**

Univerzita Komenského získala prvenstvo v medzinárodnej súťaži

Kurz Verejná politika na Slovensku, ktorý je primárne určený pre tretí ročník bakalárskeho štúdia v odbore politológia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, získal v októbri na podujatí Teaching and Learning Award ocenenie „ENLIGHT kurz roka“, ktoré univerzitná aliancia ENLIGHT udeľuje kurzu alebo programu, ktorý zaviedol inovatívne prvky alebo pozoruhodné vzdelávacie postupy. Kurz vedie Daniel Klimovský, odborník na fungovanie verejnej správy a územnej samosprávy, medzinárodný konzultant Rady Európy a tiež poslanec

Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy, už od roku 2018, aktuálne spolu s Martinou Benzoni Baláz z rovnomennej fakulty. Za posledné roky došlo k transformácii kurzu, ktorý je dnes zameraný viac na potreby študentiek a študentov – rozvíja ich kritické myslenie, proinovatívne postoje, kreativitu či riešenie reálnych problémov a výziev. Intenzívne na ňom spolupracuje aj hlavné mesto a Metropolitný inštitút Bratislavy, ktorí umožňujú zdokonaľovanie relevantných zručností a zlepšovanie kľúčových kompetencií zapojených študentiek a študentov. **(luc)**

od 16. mája
2024

Hrad Devín

Devín v železnej opone 1948 – 1989

Pripomeňme si udalosti novembra 1989. Na Devíne aj na Bratislavskom hrade

Tohtoročné 35. výročie pádu komunistického režimu vo vtedajšom Československu je momentom, kedy si treba pripomenúť, že demokracia a sloboda v celom spektre odtieňov, ako ju poznáme dnes, nie je automatická a nemusí byť večná. Pripomenúť si to môžeme dvoma výstavami: prvou je Pozor, hranica! Devín v železnej opone 1948 – 1989 na hrade Devín a druhou NE/SPÚTANÍ '89 na Bratislavskom hrade.

Výstava Múzea mesta Bratislavy na hrade Devín, ktorá potrvá do konca roka 2025, sa zameriava na dejiny hradu a okolia v kontexte železnej opony. Jej cieľom je zmapovať sprísňujúce sa obmedzenia slobody pohybu od februárového prevratu v roku 1948, keď v Československu uchočila moc komunistická strana. Zároveň opisuje dosah týchto obmedzení na život obyvateľov a obyvateľiek Slovenska a špecificky Devína, ktorý sa v 50. rokoch stal prakticky neprístupným. Špeciálne sa venuje postaveniu hradu Devín v priebehu trvania komunistického režimu a vojenských opatrení na hraniciach s Rakúskom. Súčasťou výstavy sú aj opisy konkrétnych pokusov o útek práve cez devínsky úsek štátnej hranice. Aj na základe výskumu Ústavu pamäti národa bolo až do roku 1989 na slovensko-rakúskej hranici zdokumentovaných minimálne 7 500 osôb zadržaných za pokus o ilegálny prechod z a do Československa. Použité boli autentické dokumenty z činnosti Pohraničnej stráže z tohto obdobia, ktoré si môžete slobodne študovať a overiť si tak všetky fakty.

NE/SPÚTANÍ '89 NA HRADE

Ústav pamäti národa spolupracoval aj na výstave NE/SPÚTANÍ '89, ktorú otvorilo Slovenské národné múzeum – Historické múzeum na Bratislavskom hrade v polovici novembra. Prvá časť výstavy vás preniesie do Československa 80. rokov. Totalitný režim sa obával vplyvu západných demokracií so slobodnou kultúrou a moderným životným štýlom osobitne na mládež. Podcenil však slobodne mysliacu mladú generáciu, čo sa prejavilo nielen v novembri 1989, ale bolo viditeľné už niekoľko rokov pred ním. Môžete si napríklad prečítať, ako vyzeralo povolenie na diskotéku, pozrieť si ukážky odevu mladých (originálne punkáčske tričky nevynímajúc), predmety zo spartakiád či brannej výchovy. Množstvo dobových fotografií vás preniesie na zjazd SZM, ako aj na nepovolené stretnutie mladých ľudí „lennonovského typu“.

Druhá časť výstavy je venovaná študentskému hnutiu počas Nežnej revolúcie, pričom neobchádza ani situáciu v regiónoch. Množstvo fotografií a dobových dokumentov vás spolu s reprodukciami plagátov vytvorených študentmi preniesie do dní Nežnej revolúcie, keď mladí ľudia zažili silu občianskeho aktivizmu. Súčasťou výstavy sú aj audiovizuálne materiály – svedectvá aktérov historických udalostí, ľudí, ktorí mali osobný podiel na historických zmenách v roku 1989. Výstava potrvá do 31. mája 2025.

V spolupráci so Slovenským národným múzeom a Múzeom mesta Bratislavy

Január bude v kinách opäť patriť severskej kinematografii

UŽ jedenásťkrát bude možné vo viacerých bratislavských kinách nahliadnuť do severskej kultúry. Ďalší ročník SCANDI, prehliadky súčasných filmov z Dánska, Švédska, Fínska, Nórska a Islandu, je na programe od 22. do 29. januára 2025 a okrem desiatich celovečerných snímok ponúkne aj prvé dve epizódy oceneného nórskeho seriálu.

Podujatie vstupuje do druhej dekády svojej existencie a za ten čas si získalo divákov v hlavnom meste aj v mestách po celom Slovensku. „Prehliadka súčasných severských filmov prebieha v Bratislave vo väčšine kín, diváci majú vďaka tomu počas celého týždňa veľkú flexibilitu. V Bratislave sme počas SCANDI najdlhšie, pretože každý deň prebiehajú sprievodné podujatia. Rok čo rok prichádzame do kontaktu s divákmi, zhovárame sa pred projekciami alebo po nich, počúvame ich otázky smerujúce k hosťom – filmovým tvorcom či odborníkom,“ hovorí kreatívny riaditeľ festivalu Dominik Hronec.

POLITICKÁ KOMÉDIA AJ ANIMÁCIA PRE DOSPELÝCH

Organizátori opäť priniesli na plátna aspoň jedného zástupcu piatich severských krajín. Tentoraz dominuje Nórsko so štyrmi filmami a jedným seriálom. Politická komédia s názvom Hra o moc dostala na Medzinárodnom seriálovom festivale v Cannes v roku 2023 cenu za najlepší seriál. Mapuje skutočný príbeh prvej nórskej premiérky Gro Harlem Brundtlandovej.

„Určite odporúčam aj film Hammarskjöld, švédsky historický politický triler o Dagovi Hammarskjöldovi, diplomatickej legende a generálnom tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Ďalej by som odporučil dánsku nordic noir kriminálku

Film Hammarskjöld. Foto: SCANDI

Nesmierny alebo fínsky dokument Vtedy v lese o oslave prírody, lesoch, ale predovšetkým o boji za ich záchranu. Kuriozitou bude bezpochyby animovaná komédia pre divákov od osemnást rokov Spermageddon,“ pokračuje Hronec.

SEVERSKÉ ŠŤASTIE

Označenie „severský“ sa asocuje aj s literatúrou, architektúrou, módou, hudbou, dizajnom či životným štýlom. Fínsko, Dánsko, Island, Švédsko a Nórsko sa dlhodobo umiestňujú v rebríčkoch desiatich najšťastnejších krajín sveta. Podľa Hronca to pocíti aj obecnosť v bratislavských kinách: „Hostia, ktorých sme za tie roky privítali na SCANDI, boli všetci šťastní ľudia. Ich kinematografia je často remeselne na hollywoodskej úrovni, ale s témami, ktoré sú u nás tabuizované. Komunikovanie ťažkých tém je však plné empatie a citlivosti, preto si myslím, že sa s nimi vie stotožniť nielen slovenské publikum.“

V spolupráci s festivalom SCANDI

VIAC INFORMÁCIÍ O PROGRAME
NÁJDETE NA WEBE SCANDIFEST.SK

34. Mesiac fotografie v Bratislave, Inštitút tvorivej fotografie FPF SU v Opave a České centrum Bratislava

Vladimír Birgus Tiché příběhy

Do 31. januára / 2025
Ut/Tue → Pia/Fri 10:00 → 17:00

Český dům | Prepošská 6 | Bratislava → VSTUP VOLNÝ | FREE ENTRY
www.ceskecentrum.sk

Spoluorganizátori
Co-organisers 1

ČESKÉ CENTRUM
BRATISLAVA

30 LET

Rada seniorov sa venovala téme budovania komunít

Každý z nás je súčasťou širšej komunity, v ktorej by nás mali spájať hodnoty ako rozmanitosť, tolerancia a rovnosť príležitostí. Práve komunity totiž napomáhajú k budovaniu súdržnej spoločnosti. Téma Starší obyvatelia ako súčasť budovania komunít bola ústrednou zložkou druhého verejného zasadnutia Rady primátora pre práva starších obyvateľov, ktoré sa uskutočnilo 18. novembra v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca.

Rada je stálym poradným orgánom primátora Bratislavy pri riešení otázok postavenia starších obyvateľov na území hlavného mesta, zvyšovania kvality ich života, ale aj pri zabezpečovaní užšej spolupráce so zainteresovanými subjektmi. Práve verejné zasadnutia ponúkajú priestor na prepájanie jednotlivých aktérov, neformálnu diskusiu aj prenos dobrej praxe, pretože okrem členov a členiek rady sa na zasadnutí zúčastnili aj zástupcovia proseniorských a dobrovoľníckych organizácií, ktoré spájajú rôzne komunity a susedstvá v našom meste, zástupcovia mestských častí, členovia či členky denných centier, staršie obyvateľky a obyvatelia Bratislavy.

POHYB A SPOLOČNÉ AKTIVITY

Je možné prepojiť deti zo škôlky so seniormi s Alzheimerovou chorobou? *Centrum memory, n. o.*, predstavilo svoj projekt s názvom Opäť spolu, ktorý podporilo aj mesto v rámci dotačného programu v sociálnej oblasti – Bratislava pre všetkých. Jeho cieľom je odbúranie predsudkov o nepotrebnosti seniora s demenciou prostredníctvom rôznych aktivít, napríklad vytvorením medzigeneračnej komunity, ktorá ukazuje deťom už v ranom veku, ako dokážu urobiť radosť aj ľuďom so závažným ochorením.

Seniori v pohybe, o. z., pozvali prítomných do svojej komunity, ktorá je v pohybe a v pohode. *Centrum rodiny, n. o.*, ktoré už 10 rokov buduje komunitné centrum a ponúka priestor každému, komu nie je ľahostajná spoločnosť, zase vo svojich aktivitách spája rôzne generácie a rôznych ľudí. Pomáha meniť spoločnosť k lepšiemu, dáva druhú šancu nepredajným potravinám a oblečeniu, ale aj ľuďom na okraji spoločnosti. Na podujatí poukázali na dôležitosť zapojenia starších

obyvateľov, obyvateľov z Ukrajiny aj študentov do komunitného života prostredníctvom dobrovoľníctva v ich centre. Od *Centra Amadeus* sa účastníci mohli dozvedieť, aký je rozdiel medzi muzicírovaním a muzikoterapiou.

SENIORI NA RIKŠI

Podpore komunít sa venuje aj komunitné centrum *Prügerka*, otvorené v auguste 2023. Vedie ho Andrea Kutlíková z *Kalab, o. z.*, ktorá na podujatí rozprávala, ako sa prepájajú komunity a susedstvá v *Prüger-Wallnerovej* záhrade, a tiež to, ako ich domček slúži ako inkluzívny, bezpečný, medzigeneračný priestor pre všetkých. Svoje skúsenosti porozprávali aj organizátori iniciatívy *Bicyklovanie neobmedzené vekom*. Vznikla v roku 2012 v Kodani, na Slovensko ju o 4 roky neskôr priniesla *Cyklokoalícia*. Seniori s obmedzenou schopnosťou pohybu si môžu vychutnať jazdu na rikši, ktorá poskytuje nové zážitky a príjemný pobyt na čerstvom vzduchu. Na webe iniciatívy je možné zaregistrovať sa ako dobrovoľníčka či dobrovoľník a začať so seniormi na rikši jazdiť.

So svojimi skúsenosťami z denného centra G52 sa podelila aj mestská časť Staré Mesto a na záver členky z občianskeho združenia *AkSen – aktívny senior, o. z.*, zatancovali svoj *CountrySen*. (luc, ssv)

Program proseniorských organizácií

► SENIORI V POHYBE, O. Z., SOBOTA

14. 12., 15:00 – 19:00, MIESTO: Stará jedáleň, Pekná cesta 4A. V rámci podujatia Vianočný punč budú informovať o svojich aktivitách i plánovanej zbierke.
www.seniorigvpohybe.sk

► STÁLE DOBRÍ, N. O., STREDA 18. 12.,

15:00, MIESTO: Kreatívne centrum Vitaja, Gunduličova 8. Stretnutie knižného klubu s príbehmi a zaujímavými otázkami nielen o literatúre. Vstup voľný. www.staledobri.sk

► SPOLOK SV. VINCENTA DE PAUL

NA SLOVENSKU, STREDA 18. 12., 15:00, MIESTO: Dom nádeje, Tomášikova 8A. Deň otvorených dverí spojený s prehliadkou priestorov, prezentáciou služieb a výstavou prác klientov. www.vincent.sk

Bratislava očami mestských poslancov

**Roman
Lamoš**

Hoci sú Podunajské Biskupice rozlohou najväčšou mestskou časťou v Bratislave, dlho boli neprávom prehliadané, trpeli obrovským investičným dlhom a dostali sa do roly akejsi „Popolušky“ hlavného mesta. Ako to už v rozprávkach chodí, nakoniec sa všetko na dobré obráti. A som veľmi rád, že to platí aj v prípade Podunajských Biskupíc.

Za uplynulé dva roky sa nám túto mestskú časť podarilo dostať na cestu rozvoja a skvalitňovania životných podmienok a verejného priestoru. A čo ma zvlášť ako starostu a mestského poslanca teší, že je to najmä v oblasti infraštruktúry školstva, v ktorej Podunajské Biskupice výrazne zaostávali za ostatnými mestskými časťami.

Začiatkom roka sme odovzdali zrekonštruované telocvične ZŠ Bieloruská, po letných prázdninách sme ukončili kompletnú modernizáciu telocviční v ďalšej našej ZŠ na Podzáhradnej ulici. V ZŠ Biskupická sme zrekonštruovali vykurovanie, v škôlke na Podzáhradnej ulici kuchyňu a mohol by som pokračovať ďalej.

Vzhľadom na rozsah investičného dlhu, ktorý sme zdedili, je to však stále málo. Uvedomujeme si, že je to beh na dlhé trate, preto s mojím tímom pracujeme na ďalších dôležitých rozvojových projektoch. A práve vďaka ich kvalitnej príprave sa nám tento rok podarilo získať významné dotácie a v nastolenom trende tak budeme môcť pokračovať aj v nasledujúcich mesiacoch. Čaká nás kompletná rekonštrukcia ZŠ Bieloruská a ZŠ Vetvárska, dvoch materských škôl na Estónskej ulici, modernizácia športového areálu ZŠ Biskupická a sme blízko potvrdenia dotácií pre ďalšie škôlky. A popri tom sa nám napriek všeobecne známemu nedostatku učiteľov v hlavnom meste darí stabilizovať aj náš pedagogický zbor.

Školstvo v Podunajských Biskupiciach konečne dostáva to, čo si zaslúži.

**Matej
Vagač**

Nikdy som nebol fanúšikom novoročných predsavzatí – kým som sa nestal starostom. Po dvoch rokoch služby Starému Mestu sa však plány, výzvy a predsavzatia stali neoddeliteľnou súčasťou našej práce. Rovnako tak bilancovanie, odpočty, ktoré nám pomáhajú zastaviť sa, obzrieť sa, čo sme dokončili, rozbehli a kam chceme kráčať ďalej.

Za posledné dva roky sa nám toho v Starom Meste podarilo veľa. Mnohí z vás už navštívili zrevidovanú Grasalkovičovú záhradu, obľúbenú zelenú oázu v centre. Išli sme až „na dreň“: od nových závlah a chodníkov cez osvetlenie či rozsiahlu výsadbu vrátane viac ako 80 nových stromov. Tento rok sme zrekonštruovali a priniesli ďalšie verejné športoviská v Starom Meste. Ak sa pýtate kde, je to jednoduché – v Starom Meste sme totiž sprístupnili všetky školské dvory verejnosti. Sedem športovísk vám slúži v poobedných hodinách a aj počas víkendov. Nový štandard dostala ZŠ Dubová: je to už druhý školský dvor (po ZŠ na Podjavorinskej ulici), ktorý sme od roku 2023 zrekonštruovali. Popri športovisku vyrástla do krásy aj dlho potrebná nadstavba, ktorou sme doplnili kapacity školy, priniesli odborné učebne a školu sme popri prácach aj zmodernizovali. Veľmi sa teším, že mesto dokončilo dva zásadné projekty – bezpečnú Vazovovu a Mudroňovu ulicu. Na Mudroňovej ulici sme sa v rámci dobrej spolupráce mesta a mestskej časti napojili na časť rekonštruovaných mestom a zrekonštruovali aj časť križovatky Mudroňova ulica x Slávičie údolie v správe mestskej časti. Spoločne sme tak posunuli tento verejný priestor na inú úroveň. Tieto tri veľké investičné akcie sú iba malou ochutnávkou všetkého, čo sa nám za posledné dva roky podarilo. Na záver by som vás rád pozval do úplne novej zrekonštruovanej knižnice na Záhrebskej ulici, kde si vychutnáte pohodu a pokoj aj v tých najrušnejších dňoch.

Plánov máme násobne viac – „vyhrňame si rukávy“ a do roku 2025 si prajeme veľa úspešných premien nášho mesta k lepšiemu.

What you should know about living in the city. Selection of texts from the journal in the English language

Bratislava Christmas will last until 6 January

The Christmas markets and rich programme on Hlavné námestie and Primaciálne námestie will for the first time ever last this winter until Epiphany. You can also look forward to a new feature – the game “The Elf’s Magic”. For the second time, the Welcome Zone will also be open to those who do not feel comfortable in crowds but would still like to enjoy the festive atmosphere. Not far from there, the Christmas Forest has again grown up, and it, too, has a charitable dimension like the entire Bratislava Christmas, which is focusing on supporting facilities dedicated to professional assistance to homeless people.

► **More on pages 4–5**

Christmas trees will again be collected and mulched

Enclosures for placing decorated live Christmas trees will again be available throughout the city in order to contribute to the cleanliness of public spaces and sustainability. A total of 730 enclosures for trees will be gradually placed in each city district from 11 December, and the trees will then be collected from 7 January. Two Christmas tree mulching events will also be held in the city at the beginning of the year (18 January in the Sad Janka Kráľa park and 1 February in the park on Kazanská Street), thanks to which the trees will have additional use.

► **More on pages 6–7**

The city is prepared for winter maintenance

The city has been preparing for winter maintenance all year round. Hilly areas, such as Koliba, Kramáre or Palisády, are being preventively sprinkled with grit, so that public transport vehicles do not have any difficulties there. The info line is also of great help. You can contact it at +421 904 099 004 for suggestions

regarding the removal of impassable roads and the treatment of icy sidewalks.

► **More on pages 8–9**

The city forest park offers several new features

The city and the City Forests in Bratislava are also taking care of the forest park in the colder months – the forest paths and pavilions that are used have been repaired (six new wooden gazebos are also available, and the large pavilion by the lookout tower on Americká lúka has been completely renovated). What’s more, at the beginning of the year a barrier-free footbridge will be added to the forest park from the parking lot at Cesta mládeže to Partizánska lúka.

► **More on page 11**

The residential building on Muchovo námestie is nearly complete

Construction of the block of rental flats on Muchovo námestie, which will have 103 rental flats, has advanced to the next phase. The building itself is already finished from the outside, though work on the surroundings remains. New tenants should start moving into it in the spring.

► **More on page 15**

PAAS is expanding into Nové Mesto

The PAAS regulated parking system will expand to another location from January 2025 – NM2 Nové Mesto – Ľudová štvrť, Zátišie and Hostinského sídlisko. From 22 January, parking will be charged at 1 euro/hour on weekdays from 12:00 to 24:00 and on Sundays from 18:00 to 24:00, while it will remain free on Saturdays and on public holidays.

► **More on page 18**

Що варто знати про життя у місті? Добірка текстів з журналу українською мовою

Різдво в Братиславі триватиме до 6 січня

Різдвяні ярмарки та насичена програма на Головній (Hlavnom) та Прімаці-альній (Primaciálnom) площах цієї зими вперше триватимуть аж до Дня трьох царів. Також на вас чекає новинка - гра «Magia elfa» («Škriatkovo kúzlo»). Вдруге працюватиме Френдлі зона (Prívetivá zóna) для тих, хто не відчуває себе комфортно у натовпі, але хотів би насолодитися святковою атмосферою. Поруч знову з'явився Різдвяний ліс, який, як і все Різдво в Братиславі, має благодійний намір і спрямований на підтримку установ, що надають кваліфіковану допомогу бездомним.

► Більше на ст. 4-5

Різдвяні ялинки знову буду зібрані і на мульчування

По всьому місту знову з'являться огороження для прикрашених живих ялинок, щоб зробити свій внесок у чистоту громадських просторів та сталий розвиток. Загалом 730 ялинкових огорожень будуть встановлені, поступово, в кожному районі з 11 грудня, а збір ялинок розпочнеться 7 січня. На початку року місто також проведе дві процедури мульчування ялинок (18 січня в саду Янка Краля (Sad Janka Kraľa) та 1 лютого в парку на вулиці Казанській (Kazanskej)), які дозволять використовувати ялинки для подальшого застосування.

► Більше на ст. 6-7

Місто готується до зимового утримання

Місто готується до зимового утримання протягом усього року. Горбисті ділянки, такі як Коліба (Koliba), Крамаре (Kramare) або Палісади (Palisady), по-сиплють ґрунтом, щоб громадський транспорт не мав там труднощів. Важливою є гаряча лінія +421 904 099 004, на неї можна звертатися з пропозиціями

щодо розчистки непрохідних доріг та обробки зледенілих тротуарів.

► Більше на ст. 8-9

У міському лісопарку є кілька новинок

Місто та Міські ліси Братислави дбають про лісопарк навіть у холодні місяці - відремонтовані лісові стежки та альтанки (шість нових дерев'яних альтанок, а також повністю відремонтована велика альтанка на оглядовій вежі на Американській галявині (Americká lúka)). Крім того, на початку року в лісопарку з'явиться пішохідний міст, доступний для людей на інвалідних візках, від автостоянки на Молодіжному шляху (Cesta mládeže) до Партизанської галявини (Partizánska lúka).

► Більше на ст. 11

Житловий будинок на Муховій площі (Muchovom námestí) є майже закінчений

Будівництво орендного житлового будинку на Муховій площі, який буде муніципальним багатоквартирним будинком на 103 квартири, перейшло на наступний етап. Сама будівля вже закінчена зовні, але на прилеглій території ще залишилися роботи з благоустрою. Нові мешканці мають заселитися вже навесні.

► Більше на ст. 15

PAAS розширюється до Нового Міста (Nového Mesta)

3 січня 2025 року система регульованого паркування PAAS буде діяти ще на одній локації - NM2 Нове Місто (Nové Mesto) - вулиця Людова Штврт' (Ľudová štvrť), Затиші (Zátiší) та Гостінське сідліско (Hostinské sídlisko). З 22 січня вартість паркування становитиме 1 євро за годину в будні дні з 12:00 до 24:00 і в неділю з 18:00 до 24:00, субота і святкові дні залишаться безкоштовними.

► Більше на стр. 18

За переклад на українську мову дякуємо Владі Куценко.

Šťastné a Bratislavské

FRANTIŠKÁNSKE NÁMESTIE

PIATOK

13. 12. 2024 o 17:00

Noc bosoriek

Magická oslava noci svätej Lucie v podaní folklórnych súborov

Piatkové vianočné spevy

Adventné koncerty zborov

20. 12. 2024

19:00 / **Spevácky zbor Canens** (SZUŠ Macharova)

20:00 / **A capella HLASY**

SOBOTA

Sobotné anjelské spevy

Vystúpenia detských folklórnych súborov a folklórnych súborov z rôznych kútov Slovenska, **vždy o 15:00**

14. 12. 2024

Predvianočné čarování

Vystúpenie detského folklórneho súboru Juránek a Cimbálovej muziky Juránečka z Borského sv. Jura

21. 12. 2024

Prišli sme k vám na koľadu

Vystúpenie detského folklórneho súboru Dúbravček a folklórneho súboru Dúbravček z Plevníka – Drienového

Sobotní koledníci

Sviatočné piesne z rôznych regiónov Slovenska v podaní folklórnych súborov, **vždy o 19:00**

14. 12. 2024

Od Štedrej večere po polnočnú omšu v Detve

Vystúpenie folklórnej skupiny Detvani z Detvy

21. 12. 2024

Vianoce a Nový rok v Cíferi

Vystúpenie folklórnej skupiny Cífera z Cífera

NEDEĽA

Nedeľné anjelské spevy

Poobedia s tradičnými aj netradičnými vianočnými a novoročnými piesňami, **vždy o 15:00**

15. 12. 2024

Z ďaleka ideme, novinu ňeseme

Vystúpenie detského folklórneho súboru Cipovička a speváckej skupiny Spievanky z CVČ v Žiline

22. 12. 2024

Vianočná nálada

Vystúpenie ZUŠ Ľudovíta Rajtera v Bratislave

Nedeľné koncerty

Koncerty obľúbených slovenských interpretov a interpretiek, **vždy o 19:00**

15. 12. 2024

Pressburger Klezmer Band (Predchanukový koncert)

22. 12. 2024

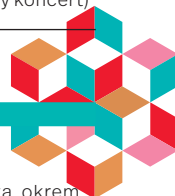
Juraj Bača & band – Vianočný koncert

SILVESTER

31. 12. 2024

Šťastný Bratislavský Silvester!

Obľúbená oslava konca roka v centre mesta, okrem programu na Františkánskom námestí (23:00 Malá-lata, 0:00 Odpočítavanie) je pripravený aj program na Hviezdoslavovom námestí (22:00 Funkiez, 23:00 HEX, 0:00 Odpočítavanie).

PRIMACIÁLNE NÁMESTIE

15. 12. a 22. 12. 2024 o 10:00

Vianočné dielničky v Prívetivej zóne

V pokojnom prostredí si môžete vyrobiť ozdoby na vianočný stromček (napríklad vianočný brmbolec) a vianočné dekorácie

KONCERTNÁ SIEŇ KLARISKY, Farská 4

13. 12. 2024 o 18:00

Adventný koncert: Elisabeth Plank

Vianočná hudobná cesta fascinujúcimi zvukovými krajinami harfy

14. 12. 2024 o 18:00

Vianočný koncert Hlasy strún

Vianočný koncert ženského komorného speváckeho zboru Les Sirénas a detských zborov Sirénčatá a Sirénčiatka. Dirigent: L. Kunst. Host: Auris Brunensis (brniansky spevácky zbor)

15. 12. a 22. 12. 2024 o 17:00

Pastorále

Koncert ľudových kolied a pastorálnych piesní s dvoma hrami ľudového divadla

17. 12. 2024 o 18:00

Advent v Prešporku

Adventný koncert v spolupráci s festivalom Konvergenencie a hudbou Dohnányiho, Hummela a Albrechta

18. 12. 2024 o 19:00

Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční

Koncert, ktorého súčasťou je aj uvedenie známej českej Rybovky (pieseň Česká mše vánoční) po rokoch v Bratislave s exkluzívnym obsadením Speváckeho zboru mesta Bratislavy a ďalších

19. 12. 2024 o 19:00

Vianoce s CANTICOU ISTROPOLITANA

Tie najkrajšie sviatočné a vianočné kompozície. Hudobný hosť: Detský a dievčenský spevácky zbor Slovenského rozhlasu

MESTSKÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE, Klariská 16

11.12. 2024 o 16:00

Symbiotický večierok

Koncoročné poďakovanie spoluprácam aj širokej verejnosti za všetky podujatia a aktivity, ktoré sa v Mestskej knižnici počas roka podarili

13.12. 2024 o 10:00

Zimný príbeh

Predstavenie marionetového Divadla pod hríbikom

16.12. 2024 o 17:00

Vianočná párty na Oddelení pre nevidiacich a slabozrakých

Vianočné posedenie so živou hudbou, čítaním zimných príbehov a výrobou jednoduchých ozdôb. Podujatie určené pre nevidiacich a slabozrakých čitateľov

STARÁ TRŽNICA

15. 12. – 22. 12. 2024

v nedeľu: 10:00 – 20:00, pondelok až piatok: 12:00 – 20:00
Vianočná tržnica 2024

Stará Tržnica, BRaK a Urban Market vám aj tento rok prinesú vianočnú atmosféru a darčeky pre blízkych od lokálnych tvorcov

MESTSKÉ ČASTI

22.11. – 22.12. 2024

Vianočná Petržalka 2024

Súčasťou sú aj vianočné trhy na Námestí republiky spojené s bohatým kultúrnym programom

13. 12. – 14.12. 2024

Vianočné trhy v Dúbravke

Trhy v mestskej časti Dúbravka sa opäť rozložia pred Domom kultúry Dúbravka

13. 12. – 22.12. 2024

Vrakunské vianočné trhy

Trhy budú prebiehať na zrenovovanom Parku na Kazanskej – pred zdravotným strediskom Bebravská

Celý program nájdete na www.bratislavskévianoce.sk a www.bkis.sk/podujatia.

Ďalšie podujatia – výber

KONCERTY

Sobota 14. 12. 2024

20:00 / A4 – priestor súčasnej kultúry, Karpatská 2
Rezonancia farieb

Koncert predstaví tvorbu štyroch zahraničných skladateľov v podaní slovenskej sopranistky I. Chrapkovej, talianskej mezzosopranistky F. Brunsoni a EnsembleSpectrum pod umeleckým vedením dirigenta M. Slobodu

Nedeľa 15. 12. 2024

16:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Adventný koncert

Slovenský komorný orchester, spevácky zbor Lúčnica, E. Danel (umelecký vedúci, dirigent), E. Matušová (zbor-majsterka) / J. L. Zvonař, V. Godár, J. L. Bella, J. J. Ryba

Utorok 17. 12. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Vianočný koncert DPOH

Kotedy a piesne z divadelných inscenácií. Moderuje: M. Madej

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1

Vianoce v Divadle Nová scéna

10. ročník slávnostného koncertu ako výber toho najlepšieho z uplynulých koncertov

Streda 18. 12. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Vianočný koncert

Slovenská filharmónia, Bratislavský chlapčenský zbor, O. Olos (dirigent), M. Rovňáková (zbornajsterka), G. Rovňák (zbornajster), A. Kučerová (soprán) / L. Andreson, J. Carter, A. Adam, C. Franck, P. I. Čajkovskij, I. Berlin, J. L. Pierpont, Z. Macháček, F. X. Gruber

Piatok 20. 12. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Vianočný koncert

Slovenská filharmónia, Bratislavský chlapčenský zbor, O. Olos (dirigent), M. Rovňáková (zbornajsterka), G. Rovňák (zbornajster), A. Kučerová (soprán) / L. Andreson, J. Carter, A. Adam, C. Franck, P. I. Čajkovskij, I. Berlin, J. L. Pierpont, Z. Macháček, F. X. Gruber

Utorok 31. 12. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Silvestrovský koncert – Bel canto gala

Slovenská filharmónia, R. Štúr (dirigent), S. Houda Šaturová (soprán), J. Kurucová (soprán) / W. A. Mozart, G. Donizetti, V. Bellini, G. Verdi a ďalší

Streda 1. 1. 2025

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1
Novoročný koncert – Bel canto gala
Slovenská filharmónia, R. Štúr (dirigent), S. Houda Šaturová (soprán), J. Kurucová (soprán) / W. A. Mozart, G. Donizetti, V. Bellini, G. Verdi a ďalší

Štvrtok 2. 1. 2025

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17
Nový rok v Opere
J. Kyzlink (dirigent), G. Beláček, A. Jenis, T. Juhás, L. Máčíková, M. Sajko, O. Šaling, zbor a orchester Opery SND / W. A. Mozart, G. Donizetti, G. Puccini, B. Smetana, J. Strauss ml., F. Lehár, G. Bizet, P. Mascagni

Utorok 14. 1. 2025

19:00 / Malá sála SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1
Zemlinsky Quartet
F. Souček (1. husle), P. Střížek (2. husle), P. Holman (viola), V. Fortin (violončelo) / L. van Beethoven, J. L. Bella, A. Dvořák

Piatok 17. 1. 2025

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1
Slovenská filharmónia
K. Zehnder (dirigent), S. Daneman (soprán) / F. Schubert, E. Krák, F. M. Bartholdy

Štvrtok 23. 1. 2025

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1
Slovenská filharmónia
P. Valentovič (dirigent) / G. Gershwin, L. Bernstein, A. Chačaturian

Štvrtok 30. 1. 2025

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1
Slovenská filharmónia, Slovenský filharmonický zbor
D. Runtz (dirigent), J. Rozehnal (zbormajster) / M. Karłowicz, L. van Beethoven

DIVADLO

Piatok 13. 12. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20
Bratislavské srdce
A. Grusková, M. Luteránová / Je krásne znovu začínať. Príbeh Bratislavčanky Alžbety Günterovej-Mayerovej, ktorá tak milovala krásu, až zabudla žiť svoj vlastný život

19:00 / Teatro Colorato, Františkánske nám. 3
Žltý kanárik
Túlavé divadlo / Kabaretný úlet z aktuálnych textov, dialógov, monológov a piesní o všetkom, čo tu žijeme

Pondelok 16. 12. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20
Pozsony Dance Club
V. Schulczová – T. Hladká / Príbeh jednej bratislavskej kaviarne

19:00 / Štúdio L + S, Námestie 1. mája 5
Náš priateľ René
Legendárne predstavenie dvojice Lasica a Satinský sa v réžii J. Nvoty opäť na divadelných doskách

Utorok 17. 12. 2024

19:00 / Radošinské naivné divadlo, Záhradnícka 95
Ako sme sa hľadali
S. Štepka, J. Nvota / Poetická hra napísaná na základe autentického listu z roku 1584

Streda 18. 12. 2024

15:00 / DPOH, Laurinská 20
Spasiteľ z Dolných honov
P. Scherhaufner, M. Spišák / Smutná komédia z nášho mesta v divnom svete

Štvrtok 19. 12. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20
Prešporské porno
V. Schulczová / Diabol nekupuje polovicu duše. Akú veľkú cenu zaplatíme za to, že sa z nás stanú konformisti?

19:00 / Štúdio L + S, Námestie 1. mája 5

Kontrabas
P. Süskind, M. Huba, M. Porubjak / Hra, s ktorou martin Huba na javisku Štúdia L + S strávil dvadsať štyri rokov života

Piatok 20. 12. 2024

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1
Voda (a krv) nad vodou
Elán – J. Ďurovčík – P. Pavlac / Pôvodný slovenský muzikál s hitmi skupiny Elán

Sobota 21. 12. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17
Nabucco
G. Verdi / Biblický príbeh o slobode, moci a láske. Opera v štyroch dejstvách v talianskom jazyku so slovenskými a anglickými titulkami

Nedeľa 22. 12. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20
Pressburger Fight Club
A. Bavi Pain, G. Dezorz / Hra zo života I. Lichtenfelda, zakladateľa obranného systému Krav Maga, o jeho milovanom Prešporku, keď sa život zmenil na boj o prežitie

Piatok 27. 12. 2024

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1
Mamma mia!
Príbeh romantickej lásky dvoch generácií s najslávnejšími piesňami skupiny ABBA

Sobota 28. 12. 2024

18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17
Carmen
G. Bizet, L. Cukr / Opera s francúzskym šarmom a španielskou vášňou v štyroch dejstvách vo francúzskom jazyku

Nedeľa 29. 12. 2024

18:00 / nová budova SND, Sála činohry, Pribinova 17
Malé ženy
Slávny román L. May Alcottovej na javisku SND. Réžia: M. Amsler

Štvrtok 9. 1. 2025

19:00 / Štúdio L + S, Námestie 1. mája 5
Lord Norton a sluha James (po dvadsiatich rokoch)
J. Snopko, M. Vajdička / Nezameniteľný humor, veselé a netradičné príhody v skvelom hereckom obsadení

Piatok 10. 1. 2025

11:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33
Váhavec

H. Levin, Ľ. Kos / Komédia o mužovi, ktorý sa neprestajne zaoberá svojimi chorobami a vzťahmi so ženami

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1
Mojžiš

P. Vyskočil – D. Hartl – P. Pavlac – Ľ. Dolný – J. Štrasser / Muzikál na motívy biblického príbehu o Mojžišovi

Utorok 14. 1. 2025

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33
Na koho to slovo padne

G. Gorgey, P. Mankovecký / Groteskný príbeh piatich indivíduí uzavretých v jednej miestnosti, v spoločnosti jedného revolvera

Streda 15. 1. 2025

19:00 / Radošinské naivné divadlo, Záhradnícka 95
Ako sme sa hľadali

PRE DETI

Štvrtok 12. 12. 2024

8:30 a 11:30 / Teatro Colorato, Františkánske nám. 3
Blázon František alebo Nahý na námestí
Muzikál pre celú rodinu. Štyri deti – Ubaldo, Piccardo, Klára a Bernardo – sa vyberú hľadať sv. Františka, aby zázračne uzdravil vážne chorú Bernardovu mamu.
Réžia: P. Weinciller (od 6 r.)

11:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Muflón Ancijáš

S. Solovic, B. Jobus, M. Spišák / Detská opera o doborosrdečnom muflónovi kamionistovi (od 5 r.)

Sobota 14. 12. 2024

10:00 a 14:30 / BBD, Štúdio, Dunajská 36
Snehulienka a sedem trpaslíkov
V. Peřina, M. Homolová / Svieži pohľad na príbeh o závidisti a zlobe, ale aj o láske a priateľstve (od 6 r.)

Nedeľa 15. 12. 2024

10:00 a 14:30 / BBD, Dunajská 36
Ahoj, som Bábkač!
K. Aulitsová / Zážitková výprava do nevidadelných priestorov divadelnej budovy (od 6 r.)

Sobota 21. 12. 2024

10:00 a 15:00 / DPOH, Laurinská 20
Tereza a Stratočas
J. Gordulič, G. Dezorz / Dobrodružná rozprávka o Bratislave (od 8 rokov, zabavia sa aj dospelí)

Štvrtok 26. 12. 2024

11:00 a 18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

S. Štepka, J. Nvota / Poetická hra napísaná na základe autentického listu z roku 1584

Sobota 18. 1. 2025

19:00 / Teatro Colorato, Františkánske nám. 3
Bohyne v nás

S. Borušovičová / Marydia / Liečivá komédia. Čo sa stane, keď sa skupina žien ocitne spolu na samote v penzióne U troch mangalic

Sobota 25. 1. 2025

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33
Čudné popoludnie dr. Zvonka Burkeho
L. Smoček, B. Farkaš / Jedna z najúspešnejších komédií v moderných dejinách česko-slovenského divadla

Piatok 31. 1. 2025

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33
Nevesta
Dramatizácia knihy L. Grosmana o svadbe, akú ešte nikto nevidel. Réžia: J. Nvota

Luskáčik

P. I. Čajkovskij / Rozprávkový symfonický balet o odvážnom Luskáčikovi, ktorý bojuje s myším kráľom (od 4 r.)

Nedeľa 29. 12. 2024

11:00 a 17:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Muflón Ancijáš

S. Solovic, B. Jobus, M. Spišák / Detská opera o doborosrdečnom muflónovi kamionistovi (od 5 r.)

Sobota 4. 1. 2025

11:00 a 18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Luskáčik

P. I. Čajkovskij / Rozprávkový symfonický balet o odvážnom Luskáčikovi, ktorý bojuje s myším kráľom (od 4 r.)

Nedeľa 5. 1. 2025

16:00 / Teatro Colorato, Františkánske nám. 3
Blázon František alebo Nahý na námestí
Muzikál pre celú rodinu. Štyri deti – Ubaldo, Piccardo, Klára a Bernardo – sa vyberú hľadať sv. Františka, aby zázračne uzdravil vážne chorú Bernardovu mamu.
Réžia: P. Weinciller (od 6 r.)

Piatok 17. 1. 2025

18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Čert a Káča

A. Dvořák / Rodinný operný titul plný dynamiky vďaka tanečníkom, akrobatom a parkúristom (od 5 r.)

LITERATÚRA

Štvrtok 12. 12. 2024

17:30 / MKB, Galéria Artotéka, Kapucínska 1
Čitateľský klub (Ne)známej drámy
Čítanie, analýza, interpretačný potenciál a inscenačná tradícia v dramatickej tvorbe od klasickej drámy až po súčasné texty. Registrácia: dramaturgia@mestskakniznica.sk

Utorok 17. 12. 2024

18:00 / MKB, Pod knižnicou, Klariská 16
Literárny kvíz

Príďte si vyskúšať svoje literárne vedomosti. Vytvoríte si tím zo 4 osôb (maximálne) a vyhrajte zaujímavé ceny. Kvíz pripraví a moderuje Dado Nagy (vhodné pre všetky vekové skupiny)

Streda 29. 1. 2025

17:00 / Rakúske kultúrne fórum, Hodžovo nám. 1/A
Literárne čítanie: Nebo až po zem
Číta: Beatrice Simonsen, moderuje a prekladá: Mila Haugová

INÉ PODUJATIA

Štvrtok 19. 12. 2024

17:00 / nová budova SND, Operný salón, Pribinova 17
Divadelná kaviareň – Štefan Bučka
Izabela Pažítková predstaví nového hosta – Štefana Bučku, ktorý porozpráva o hereckej profesii a obohati stretnutie aj prednesom (možno aj vlastnej) poézie

Sobota 21. 12. 2024

18:00 / DPOH, Foyer, Laurinská 20
Divadelný Podcast Országh Hviezdoslav
Nahrávanie 10. dielu obľúbeného podcastu s témou Bratislavské srdce. Hostia: H. Mičková a J. Barczy (historik a teoretik umenia). Moderuje: M. Szatmary

Utorok 31. 12. 2024

10:00 / Ekonomická univerzita, Dolnozemska cesta 1
Silvestrovský beh cez bratislavské mosty
Plánovaný 33. ročník behu na sklonku roka 2024 privíta opäť nadšencov z Bratislavy, ako aj zo širokého okolia. Zaregistrovať sa môžu dospelí aj deti

Do utorka 28. 1. 2025

18:00 / Kino Lumière, Špitálska 4
Filmový kabinet
Prvý semester piateho vydania populárno-náučného cyklu Filmový kabinet sa nazýva Veľký nemý a preveď vás ranným obdobím kinematografie. Jednotlivé stretnutia pozostávajú z úvodnej prednášky, filmovej projekcie a následnej diskusie, začiatok vždy o 18:00▶

Utorok 17. 12. 2024

Povozník smrti

Adaptácia románu S. Lagerlöfovej s prvkami hororu a sociálnej drámy. Réžia: V. Sjöström (1921, SE). Film je spojený s prednáškou: Severskí majstri filmovej krajiny a tváre

Utorok 14. 1. 2025

Muž s kinoaparátom

Mestská symfónia, sfilmovaný manifest aj chválospev na divotvorectvo kamery a možnosti filmoveho strihu. Réžia: D. Vertov (1929, Sovietsky zväz). Film spojený s prednáškou: Tvorivá interpretácia reality

Utorok 21. 1. 2025

Jánošík

Film, ktorý mal československému publiku priniesť závan amerického prístupu k filmu ako k zábave a americkým Slovákom ponúknuť zábery rodného kraja. Réžia: J. Siakel (1921, USA, Československo). Film spojený s prednáškou: Mýtus počiatku a legenda Jánošík v slovenskom filme

Utorok 28. 1. 2025

Vrah medzi nami

Film založený na skutočnom príbehu otvára okrem iného otázku spravodlivosti vykonávanej ľudom. Réžia: F. Lang (1931, DE). Film spojený s prednáškou: Nová dimenzia filmu

VÝSTAVY

BIBIANA

Medzinárodný dom umenia pre deti, Panská 41
www.bibiana.sk

Otvorené:

utorok – piatok 9:00 – 17:00,
sobota a nedeľa 10:00 – 18:00

Cesta okolo sveta / 8. 10. 2024 – 20. 4. 2025

Interaktívna výstava inšpirovaná slávnym románom Julesa Verna Cesta okolo sveta za 80 dní vás preniesie do sveta fantázie a objavovania. Podobne ako hlavný hrdina Phileas Fogg uzavriete stávkou a pokúsite sa obísť svet za 80 dní. Prejdete deviatimi jedinečnými prostrediami, ktoré symbolizujú rôzne kúty našej planéty (od 5 r.).

Sprievodné podujatia:

Lektorské výklady pre školy a organizované skupiny. Rezervácie na: realizacia@bibiana.sk, telefonicky na 02/20 467 223. Workshopy sú pre všetkých návštevníkov.

Podťe do rozprávky / 7. 11. 2024 – 25. 2. 2025

Najnovšia rozprávková zbierka vás zavedie do magických svetov plných zázrakov, fantázie a milých postavičiek. Tieto klasické slovenské večerníčky ožijú pred vašimi očami a ukážu vám, že rozprávky nikdy nevychádzajú z módy. Či už ste pripravení vstúpiť do malého domčeka plného tajomstiev, sledovať odvážne myšky na divadelnej scéne, alebo objavovať čarovný svet zrníka, táto séria vás určite nadchne (od 6 r.).

Danubiana Meulensteen Art Museum

Čunovo – Vodné dielo
www.danubiana.sk

Otvorené:

utorok – nedeľa 10:00 – 18:00,
pondelok zatvorené

Peter Uchnár: Laputa / 3. 9. 2024 – 9. 2. 2025

Výstava je zavŕšením autorovej práce venovanej tristočinnému výročiu vzniku fantastického románu Jonathana Swiftha Gulliverove cesty. Vystavené diela boli vytvorené pre najnovšie vydanie knihy (Slovart, 2023) z autorových ilustrácií z roku 1998. Viac ako päťdesiat celostránkových obrazov nového vydania vzniklo z pôvodných malieb akrylom s použitím digitálnej koláže a novomaľovaných častí. Formátová rôznorodosť pôvodných ilustrácií, obmedzujúca predošlé vydania, bola autorskými zásahmi zmenená. Kurátor: Juraj Žembera.

Počiatok / Beginning / 29. 11. 2024 – 2. 2. 2025

V tvorbe KRISTÍNY MÉSZÁROŠ je krajina prírodným priestorom, v ktorom je človek iba malou súčasťou. Autorka sa neobáva siahnuť po neoromantizujúcich výtvarných prostriedkoch, cez ozveny secesie a imaginatívnych podnetov modernity. Motívy príbehov, často tvoriace série obrazov, vychádzajú z konkrétnych činností. Pritom nie sú koncipované ako dynamické, dramatické situácie, ale skôr ako momentky záznamov unikajúcich zo skutočnosti. Kurátor: Peter Megyeši.

Ostrov v duši / 29. 11. 2024 – 2. 2. 2025

V kontexte súčasnej maľby na Slovensku má živelná abstraktná alebo širokospektrálna abstrahujúca tvorba JÁNA

HLAVATÉHO ojedinelé a špecifické miesto. Aj napriek tomu, že maliarske trendy sa v druhej polovici 80. rokov na Slovensku uberajú cestou takzanej „novej alebo divokej maľby“, autor sa už počiatkom 80-tych rokov vyberá vlastnou cestou. Postupne vytvára svoj osobitý spôsob výpovede, ktorý je nesmierne rozsiahly a kognitívny. Farba je jeho základným výpovedným slovom a stavebným materiálom. Kurátor: Peter Krivda.

ČÁRY MÁRY FUK / 10. 12. 2024 – 2. 2. 2025

Výstava DUŠANA SEKELU je výberom z jeho bohatej maliarskej tvorby za posledných desať rokov. Autorov výtvarný prejav je založený na originálnych farebných, tvarových a priestorových konfiguráciách, hmotná skladba reliéfnych obrazov sa v nich pohybuje na hranici „skulptúromaľby“. Farba má v jeho tvorbe vždy veľmi významnú úlohu. Nanáša ju na atypickú podložku, konkrétnu syntetickú hmotu, ktorá mu umožňuje vytvárať trojrozmerný obraz-reliéf, kde aplikuje farbu rozotieraním, stieraním, vrstvením, liatím, frkaním alebo drippingom.

Kurátorka: Dagmar Kudoláni Srnenská.

Dizajn štúdio ÚLUV

Dobrovičova 13
www.uluv.sk

Otvorené:
utorok, streda – piatok 12:00 – 18:00,
štvrtok 12:00 – 19:00, vstup voľný

Záblesk / Flash / 22. 11. 2024 – 15. 1. 2025

Textilná miniatúra je všeobecne akceptovateľný umelecký žáner, ktorý si za roky svojej existencie vybudoval medzinárodné renomé. Jeho charakteristickým znakom je použitie textilu, avšak tvorcovia objavujú aj možnosti iných materiálov. Do tejto škály pribudli papier, plasty, kov, drevo i rôzne prírodné prvky či drobné predmety každodenného života. Priestor Dizajn štúdia ÚLUV je súčasťou 23. ročníka medzinárodnej výstavy malých umeleckých diel. Širokej verejnosti sa predstavujú miniatúry so subjektívnou alebo objektívnou interpretáciou jedného okamihu, pocitu, vnemu, zážitku, spomienky, situácie či vizuálneho záblesku. Kurátorka: Miriana Materáková.

Divadelný ústav

Štúdio 12, Jakubovo námestie 12
www.theatre.sk

Otvorené:
vždy hodinu pred každým podujatím v Štúdiu 12

Barbora Podola: Strhnime oponu násilia / do 20. 12. 2024

Výstava vznikla z hlbkej osobnej skúsenosti ženy, ktorá pred dvadsiatimi rokmi zažila násilie vo vzťahu. Jej odvaha podeliť sa o svoj príbeh sa stáva inšpiráciou pre nás všetkých. Výstava pozostáva zo série fotografií, ktoré zobrazujú spektrum emócií zoči-voči násiliu zo strany blízkych, a to prostredníctvom umeleckého stvárnenia profesionálnymi herečkami (Jana Kovalčíková, Ivana Kuxová, Tatiana Pauhofová, Anežka Petrová, Rebeka Poláková a ďalší), ktoré nestvárajú osobnú skúsenosť, ale svojím talentom a empatiou emócie ľudí, ktorí si týmto utrpením prešli.

Dočasný kultúrny priestor (dkp)

Rovniankova 5 (Petržalka)
www.facebook.com/docasnykulturnypriestor

Otvorené:
štvrtok – piatok 15:00 – 19:00,
sobota – nedeľa 13:00 – 16:00

Radostina Doganova: Iná radosť / 7. 12. – 22. 12. 2024

Výstava predstavuje najnovšiu tvorbu autorky i jej kresby zo série Medzi nami vytvorené na rezidenčnom pobyte v Paríži. Kurátorka: Lucia G. Stach.

Galéria mesta Bratislavy (GMB) – Mirbachov palác

Františkánske nám. 11
www.gmb.sk

Otvorené:
utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00, streda 13:00 – 20:00,
pondelok zatvorené

Július Schubert – posledný predseda Bratislavského umeleckého spolku / 5. 12. 2024 – 18. 5. 2025

Výstava prezentuje zachovanú tvorbu Júliusa Schuberta. Jeho maliarska tvorba bola doteraz spracovaná len čiastočne a v útržkoch, hoci Schubert zohrával v rokoch 1920 – 1945 v rámci Bratislavského umeleckého spolku významnú úlohu. V zbierkach GMB je však pomerne dobre zastúpená. Kurátorský výber je doplnený o diela z pozostalosti umelcovej rodiny aj z ďalších zbierok. Kurátorka: Zsófia Kiss Szemán.

Darujte zážitok.

Stále expozície

Stredoeurópske barokové maliarstvo a sochárstvo

Najkvalitnejšie zbierkové predmety v podobe prác umelcov, ktorí významným spôsobom formovali vývoj barokového umenia nielen u nás, ale v konkrétnom kontexte aj v celom stredoeurópskom priestore.

Kurátorka: Jana Luková, pôvodná autorská koncepcia: Želmíra Grajciarová.

Grafické kabinety

Grafické kabinety tvoria interiérovú výzdobu dvoch miestností prvého poschodia Mirbachovho paláca, ktorú si objednal pravdepodobne jeden z pôvodných vlastníkov budovy. Výnimočné sú nielen svojimi rokokovou štukou zdobenými stropmi, ale aj dreveným obložením, do ktorého je vsadených 290 grafických listov, rytín, leptov a mezzotínt z druhej polovice 17. a 18. storočia, sekundárne kolorovaných neznámymi autormi. Kurátorka: Patrícia Ballx.

Podujatia:.

18. 1. 2025 (sobota) 15:00 – 17:00 – **V pohybe**; rodinné popoludnie.

25. 1. 2025 (sobota) 15:00 – 18:00 – **sochársky workshop: Drevo s architektkami Woven**. Podujatie je spoplatnené.

GMB – Pálffyho palác

Panská 19

www.gmb.sk

Otvorené:
utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00, streda 13:00 – 20:00,
pondelok zatvorené

Bez prerušenia súvislostí / 1. 11. 2024 – 16. 2. 2025

Výstava Nadácie Miloty Havránkovej sa pokúša transgeneračne a intermedialne (nielen čisto fotograficky) preskúmať styčné plochy týchto myšlienkových i tvorivých aktérov: vágneho i normatívneho terénu živej i neživej prírody, spoločnosti a telesnosti. Kurátorka: Anna Vartecká.

Haptická ozvena. Príroda, telo, politika v umení bývalej Juhoslávie a Československa / 10. 10. 2024 – 16. 3. 2025

Výstava predstavuje jedinečnú skladbu známych aj neznámych diel konceptuálneho a performatívneho umenia. Tematicky sústredený a zároveň počtom diel rozsiahly kurátorský výber akcentuje environmentálne motívy v umení 60. až 80. rokov. Kurátor: Daniel Grúň.

Stále expozície

BIATEC. Keltská mincovňa**Gotická tabuľová maľba a plastika****Matej Krén: Pasáž****Galéria Nedbalka**

Nedbalova 17

www.nedbalka.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 13:00 – 19:00
od 23. 12. 2024 do 1. 1. 2025 zatvorené

Jana Farmanová: Čas na ženský svet / 12. 11. 2024 – 16. 2. 2025

Popredná predstaviteľka súčasnej slovenskej maľby sa na výtvarnej scéne pohybuje už takmer tri desaťročia. Nosným žánrom v jej tvorbe je figurálna maľba, prostredníctvom ktorej rozvíja všeobecne ľudské témy, no najmä tie ženské. Ženy patrili už k jej prvotným témam. Svojimi prácami skúma vzťah žien k sebe samým, ich vyrovnávanie sa s konkrétnymi zobrazovanými skutočnosťami. Ženské telo je u nej nositeľom emócie, situácie či skúsenosti. Figúry u nej predstavujú zhmotnenie emócie, ich výtvarné vyjadrenie.

Kurátorka: Alexandra Kočišková.

Galéria SPP

Mlynské nivy 44/c

www.spp.sk

Otvorené:
pondelok – piatok 10:00 – 18:00
vstup voľný

Rozptýlená prítomnosť / 22. 11. 2024 – 10. 1. 2025

Výstava PAVLA ŠTESKA a PETRA W. HAASA ponúka pohľad na umenie, ktoré zachytáva prchavé okamihy a fragmenty reality. Témy odrážajú krehkosť a rozmanitosť prítomného okamihu, ako aj prelínanie emócií, ktoré diváka vtiahnu do rôznych dimenzií autorskej tvorby.

Kurátorka: Mária Horváthová.

Galéria ÚUV

Obchodná 64

www.uluv.sk

Otvorené:
pondelok – piatok 12:00 – 18:00
vstup voľný

Kruhy na vode 2024 / 14. 11. 2024 – 7. 3. 2025

Výstava je prehliadkou ocenených prác aktuálneho 12. ročníka rovnomennej súťaže dizajnu orientovaného na remeslo. Túto súťaž organizuje Ústredie ľudovej umeleckej výroby v dvojročných intervaloch od roku 2000. Podporuje a prepája cez ňu prax remeselnej výroby so súčasnými dizajnérskymi prístupmi. Súťaž je platformou na konfrontáciu diel užitočného umenia, umeleckého remesla a dizajnu inšpirovaného tradičným remeslom.

Kurátorka: Mária Hriešik Nepšínská.

Mestská knižnica v Bratislave

Laurinská 5

www.mestskakniznica.sk

Otvorené:
v čase výpožičných hodín

Symbody Vianoc / 9. 12. – 20. 12. 2024

Výstava paličkovanej čipky prezentuje tradičné ľudové umenie, konkrétne jeho využitie vo vianočnom období. Svoje práce predstavia členky „Paličkovanej čipky“ z Rače.

Múzeum dopravy STM

Šancová 1/a
www.stm-ke.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:30)
pondelok zatvorené

110 rokov Viedenskej električky / 11. 10. 2024 – 30. 9. 2025

V roku 1941 spojila Bratislavu s Viedňou električka lokálna železnica. Nové dopravné spojenie sa vtedy tešilo obrovskému záujmu obyvateľstva, pričom bolo i technickou atrakciou. Priame spojenie centier oboch miest zaniklo už v roku 1935 a po skončení 2. svetovej vojny bola prevádzka trate na slovenskom území ukončená. Viedenská električka sa nezmazateľne zapísala do pamäti starých Bratislavčanov, ktorí na ňu s nostalgiou spomínali.

Sprievodný program:**Pátranie po Viedenskej električke**

Pre žiakov II. stupňa ZŠ a študentov SŠ je pripravená interaktívna hra. Ak návštevníci nájdu na paneloch správne odpovede, vedomosti si hravo utvrdia pri vyplňaní tajničky. Objednať sa môžete na: zuzana.brnoliakova@stm-ke.sk

Metro, ktorým sa nevozíme / 29. 2. 2024 – 28. 2. 2025

Po stopách nezrealizovaného projektu metra v Bratislave. Metro, ktorého projekt bol mnohokrát prehodnotený a prepracovaný, začali stavať v 80. rokoch 20. storočia. Ako by vyzerala prvá trať z Petržalky do centra mesta, ak by ju naozaj dokončili? Nahliadnite do veľkej kapitoly v dejinách plánovania verejnej dopravy v hlavnom meste prostredníctvom počítačovej animácie, vizualizácií a archívnych materiálov.

Sprievodný program:

Program k výstave približuje unikátnu etapu v dejinách plánovania verejnej hromadnej dopravy v hlavnom meste. Pre žiakov II. stupňa ZŠ a SŠ. Objednať sa môžete na: zuzana.brnoliakova@stm-ke.sk

Špeciálne programy:**Cestou necestou I.**

Pravidelné vyučovanie v múzeu na tému dopravy a technického vyučovania pre žiakov I. stupňa prostredníctvom tvorivých aktivít a hier.

Cestou necestou II.

Ako doprava ovplyvňuje náš každodenný život? Viac o tom, aký vplyv majú dopravné prostriedky na životné prostredie pre II. stupeň ZŠ.

Múzejná dielňa

Výroba dopravných prostriedkov z hliny či papiera pre žiakov I. stupňa ZŠ.

Hravá dopravná výchova

Základy cestnej premávky, rozpoznávanie dopravných značiek a značení spojené s tvorivými dielňami pre žiakov I. stupňa ZŠ.

Na všetky programy je potrebné objednať na: zuzana.brnoliakova@stm-ke.sk

MMB – Apponyiho palác

Expozícia vinohradníctva, Radničná 1
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30)
24. 12., 25. 12., 26. 12., 31. 12. a 1. 1. je múzeum zatvorené

HANA. Prvá slovenská feministka / 22. 11. 2024 – 31. 8. 2025

Výstava pri príležitosti 140. výročia narodenia Hany Gregorovej, spisovateľky, intelektuálky a organizátorky kultúrneho života, ponúka bez nánosov a stereotypov najkomplexnejší pohľad na jej životný osud, literárnu tvorbu a aktivity. Kurátorský tím výstavy: Daniel Hupko, Jana Jablonická Zezulová, Monika Kapráliková.

Sprievodné podujatia:

25. 1. 2025 (sobota) o 10:30 – **Na koho sa podobáme?** Rodinný program, pri ktorom sa rozhybe celá rodina.

Spoznajte v ňom nielen kúsok z Haninej osobnosti, ale dozviete sa možno viac aj sami o sebe (pre rodiny s deťmi 4 – 10 r.). Podujatie je spoplatnené.

29. 1. 2025 (streda) o 17:30 – **Prvé feministky? O histórii emancipačných hnutí na Slovensku a v Česku;** diskusia s kurátorkami: Jitkou Gelnarovou (kurátorka Národného múzea v Prahe), Janou Jablonickou Zezulovou (kurátorka MMB) a moderátorkou Monikou Kaprálikovou. Podujatie je spoplatnené.

MMB – Hrad Devín

Muránska 10, Devín
www.hraddevin.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 16:00 (posledný vstup 15:15)
24. 12., 25. 12., 26. 12., 31. 12. a 1. 1. zatvorené

Pozor, hranica! Devín v železnej opone 1948 – 1989 / od 18. 5. 2024

Výstava si kladie za cieľ poskytnúť pohľad na dejiny hradu a jeho okolia v kontexte železnej opony a totalitných rokov 1948 – 1989. Predstavuje vznik a fungovanie militaristického režimu na devínskom úseku stráženej hranice, rozsah opatrení aj ich dopad na dianie v mestskej časti Devín. Kurátorská koncepcia: Milan Zálešák.

MMB – Michalská veža

Michalská 22
www.mmb.sk

Otvorené:
streda – pondelok 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30), utorok zatvorené
Každú sobotu do 30. 12. sú otváracie hodiny predĺžené do 20:00
Predaj vstupeniek v Lekárni U červeného raka

Michalská veža: po rekonštrukcii / od 27. 9. 2023

Michalská veža, ktorá od júla 2021 prechádzala generálnou obnovou, je znovu sprístupnená verejnosti. Môžete nahliadnuť priamo do procesu pamiatkovej obnovy tejto ikonickkej bratislavskej dominanty. Výstava tiež približuje jej historický vývoj a odкрýva aj detaily, ktoré boli doposiaľ neznáme a ukryté. Hlavným exponátom vo veži už nie sú zbrane, ako to bolo donedávna. Stredobodom pozornosti je teraz samotná pamiatka, ktorá odhaľuje vyše 700 rokov historického vývoja. Kurátorská koncepcia: Michal Augustovič.

Podujatie:

19. 12. 2024 (štvrtok) o 18:00 – **Pohľad na vianočnú Bratislavu**; kurátorská prehliadka s Michalom Augustovičom. Prehliadku zakončíte horúcim čajom s výhľadom na vianočné mesto. Podujatie je s poplatnené.

MMB – Stará radnica

Expozícia dejín mesta, Primaciálne nám. 3
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30)
24. 12., 25. 12., 26. 12., 31. 12. a 1. 1. je múzeum zatvorené

Stála expozícia dejín mesta

Výber najvýznamnejších okruhov z histórie Bratislavy od stredoveku do konca 30. rokov 20. storočia. S najdôležitejšími udalosťami v meste po roku 1919 až do súčasnosti sa môžu návštevníčky a návštevníci oboznámiť prostredníctvom filmu premietaného na záver prehliadky.

Podujatia:

12. 12. 2024 (štvrtok) o 17:30 – **O reštaurovaní sv. Veroniky**; prednáška reštaurátora sochy Samuela Horvátha. Podujatie je s poplatnené.
Každú sobotu do 30. 12. 2024 sú otváracie hodiny vstupu na Radničnú vežu predĺžené do 20:00.
Počas ostatných dní zostávajú otváracie hodiny radničnej veže nezmenené.

MMB – Pamätný dom Johanna Nepomuka Hummela

Klobučnícka 2
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – piatok 10:00 – 18:00, sobota – nedeľa 11:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30)
24. 12., 25. 12., 26. 12., 31. 12. a 1. 1. je múzeum zatvorené

Expozícia o živote a diele skladateľa J. N. Hummela

Dielo J. N. Hummela (1778 – 1837) je prezentované v renesančnom záhradnom domci. Nachádza sa tu kolekcia hudobných nástrojov z jeho pozostalosti a ukážky notových záznamov jeho diel.

Múzeum školstva a pedagogiky

Charkovská 1
www.msap.sk

Otvorené:
štvrtok 13:00 – 19:00
(posledný vstup 18:30)

Dejinami školstva / od 27. 4. 2024

Stála expozícia v základných rysoch predstaví školstvo ako významný fenomén spoločnosti na území dnešného Slovenska od stredoveku až do ponovembrových zmien v roku 1989.

Spríevodné podujatie:

12. 12. 2024 (štvrtok) 18:00 – **Lektorský výklad Dejinami školstva**; lektorovaná prehliadka stálej expozície.

M_2016 / od 18. 5. 2024

Výstava predstavuje, ako sa fondová a pamäťová inštitúcia so špecializáciou na dejiny školstva a pedagogiky dostala k historickej budove školy a prečo to pre ňu bol taký významný počin.

Slovenská národná galéria

Rázusovo nábřeží 2
www.sng.sk

Otvorené:
utorok – streda 10:00 – 18:00, štvrtok 12:00 – 20:00, piatok – nedeľa 10:00 – 18:00
24. 12., 25. 12., 26. 12., 31. 12. a 1. 1. zatvorené

Architekt Dedeček / 5. 10. 2024 – 2. 2. 2025

Dvojvýstavu venuje SNG „svojmu“ architektovi Vladimírovi Dedečekovi, tvorcovi veľkých konceptov a takmer stovky realizácií, významnému spoluautorovi architektonickej podoby moderného Slovenska.
Kurátorky: Alexandra Kusá a Monika Mitášová.

Spríevodné podujatia:

15. 12. 2024 (nedeľa) o 18:00 – **Dedeček – inšpirácia z archívov a workshopov**; premietanie. Vstup voľný.
17. 12. 2024 (utorok) o 17:00 – **Po stopách Dedečka**; komentovaný sprievod budovou. Podujatie je s poplatnené.

Múzeum súčasného umenia / od 22. 6. 2024

Expozícia umenia od konca 50. rokov 20. storočia predstaví umelecké diela autorov, autoriek a kolektívov zo zbierok SNG, ktoré pokrývajú viac ako 70 rokov rôznorodých umeleckých tendencií rozvíjajúcich sa po období modernizmu a po druhej svetovej vojne. Kurátorka: Lucia Gregorová Stach.

Dizajn v kocke / od 22. 6. 2024

Dizajn, úžitkové umenie a umelecké remeslo sú v galériách skôr preväpčením ako každodennosťou. V SNG majú

svoje miesto viac ako 60 rokov. Výstava je výberom majstrovských diel aj predmetov zo zadných políc galerijných depozitárov. Kurátorky: Jana Švantnerová a Viera Kleinová.

Moderna / od 23. 6. 2023

Expozícia pod kurátorstvom Kataríny Bajcurovej patrí medzi najobľúbenejšie expozície od otvorenia novej SNG. Nájdete v nej najväčšie mená slovenskej umeleckej scény 20. storočia. Súčasťou stálej expozície je aj tzv. „nestála expozícia“, ktorá sa každoročne obmieňa a sústreďuje na špecifickú tému z umeleckého prostredia 20. storočia. Nová vložená výstava má názov: **(Ne)viditeľné? Ženy moderny**. Na vlozenej výstave spolupracovala kurátorka SNG Valéria Kršiaková, ktorá napísala: „Snažili sme upozorniť na aktívnu rolu žien vo formovaní modernej výtvarnej kultúry na Slovensku, ktorú nepochybne zastávali. Prezentované diela dokazujú ich profesionalitu, angažovanosť, autonómiu a zmysel pre tep doby.“

Slovenské národné múzeum (SNM) – Prírodovedné múzeum

Vajanského nábrežie 2
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem pondelka 9:00 – 17:00
(posledný vstup 16:30), pondelok zatvorené

Stále expozície:

Zázrak prírody – Človek v čase a priestore

Zmapovať vznik a vývoj človeka je možné vďaka jeho osteologickým pozostatkom – kostiam, ktoré dokážu pretrvať aj milióny rokov. Majú nesmiernu výpovednú hodnotu o vzhľade a spôsobe života minulých populácií. Nová expozícia prezentuje celkový pohľad na náš druh a odhaľuje niektoré vlastnosti a zaujímavosti, ktoré ho charakterizujú. S tým súvisia aj časti expozície s pomenovaním: Kde sú naše korene? Sme iní? Čo môžeme vypátrať? Človek a jeho najbližší príbuzní a predchodcovia, Človek a dedičnosť, Naši nedávni predkovia – aj lovci mamutov, Kameň v rukách človeka a Praveké umenie.

Zázrak prírody – Klenoty Zeme

Mineralogická expozícia Klenoty Zeme prezentuje prostredníctvom 1100 vzoriek viac ako 700 druhov minerálov zo slovenských aj zahraničných lokalít. Expozícia sa nachádza na 2. poschodí.

Zázrak prírody – Biodiverzita Zeme

Expozícia Biodiverzita Zeme zoznamuje návštevníkov so živou a neživou prírodou rôznych prostredí na Zemi – polárnych oblastí, tundry, tropických lesov, trávnatých oblastí, púští, korálových útesov, pobreží atď. Nachádza sa na 3. poschodí.

Zázrak prírody – Biodiverzita Slovenska

Expozícia Biodiverzita Slovenska svojím výtvarným riešením a filozofiou nadväzuje na tému expozície Biodiverzita Zeme. Diorámy s dominantnými predstaviteľmi slovenskej fauny a flóry sú doplnené vernou prezentáciou biotopov. Príbeh diverzity fauny Slovenska sa naplno rozvíja v 30 vitrínach, kde sú zástupcovia živočíšnych druhov prezentovaní v rámci jednotlivých systematických skupín (mäkkýše, kôrovce, hmyz, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce). Expozícia je situovaná v štyroch miestnostiach s rozlohou 882 m² na 2. poschodí.

Zázrak prírody – Príbeh života na Zemi

Paleontologická expozícia Príbeh života na Zemi prezentuje vývoj a diverzitu dávno vyhynutých spoločenstiev organizmov na Zemi. Približuje významné evolučné zmeny a predstavuje hlavných zástupcov živočíchov a rastlín jednotlivých

Dialógy o ľudskosti / 7. 11. 2024 – 26. 1. 2025

Výstava fotografií a úvah o humanite súčasného umenia pri príležitosti 75. výročia Ženevských konvencií.

Roľník a jeho svet / 18. 12. 2024 – január 2026

Na modelovej situácii dobovej roľníckej usadlosti z prelomu 19. a 20. storočia výstava v historickej skratke predstavuje fenomén roľníka ako živiteľa krajiny, každodenný život našich predkov z pohľadu denného a ročného cyklu.

Podujatie:

12. 12. 2024 (štvrtok) o 17:30 – **astronomická prednáška pre verejnosť.**

SNM – Archeologické múzeum

Kamperova kúria, Žižkova 12 (vstup zo Žižkovej 16)
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem pondelka 10:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)

Stále expozície

Stĺp Marca Aurelia a Slovensko

Laterarius – Dejiny tehlárstva na Slovensku

Lapidárium

Nová kabinetná zbierka evanjelického lýcea v Bratislave

Románsky oblúk z Bíne

Reštaurovaná pamiatka románskeho architektonického článku – zdobeného kamenného oblúka zo zaniknutého kostola sv. Mikuláša v Bíni.

Život na hradoch a hrádkoch /do 31. 12. 2024

Výstavy prostredníctvom zbierkových predmetov prezentuje každodenný život na šľachtických sídlach, dokumentuje ich hospodárske zázemie, ako aj život spoločnosti na príľahlých panstvách. Výstavu dopĺňajú letecké zábery niektorých hradov, ktoré dokumentujú ich podobu v súčasnosti

Po stopách legionárov / 29. 6. 2022 – 30. 6. 2027

Výstava predstavuje archeologické nálezy v podobe bohato zdobenej keramiky z mohýl zo staršej doby železnej zo Žitného ostrova, keltské nálezy z Bratislavy a okolia, nálezy z doby rímskej z Bratislavy-Rusoviec. Pre návštevníka sú pripravené aj digitálne 3D vizualizácie vybraných nálezísk a nálezov (halštatská mohyla, keltská osada a hrob Germána).

SNM – Historické múzeum

Bratislavský hrad
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem utorka 10:00 – 18:00
(posledný vstup o 17:00)

Tajomstvá vesmíru v skle Jána Zoričáka / 15. 11. 2024 – 3. 2. 2025

Výstava svetoznámeho sklára, tvorcu sklenených plastík.

Ne/spútaní 89 / 15. 11. 2024 – 31. 5. 2025

Obdobie pred Nežnou revolúciou a počas nej z pohľadu vtedajších mladých ľudí.

Tvar ducha. Sila a krása afrického umenia / 2. 10. 2024 – 31. 12. 2026

Prostredníctvom takmer 400 artefaktov zberateľ Ivan Melicherčík prezentuje africké umenie kontinentu, ktorý je kolískou rodu homo a z ktorého pred desiatkami tisíc rokov vyšiel moderný človek spoznávať svet.

Hrdinovia odboja / do 31. 1. 2025

Výstava predstavuje československý odboj počas 2. svetovej vojny prostredníctvom hlavných predstaviteľov Jozefa Gabčíka, Maríny Paulíny a ďalších.

Príbeh holičskej manufaktúry / do 31. 5. 2025

Výstava predstavuje širokej odbornej i laickej verejnosti výroby holičskej manufaktúry po prvýkrát v rozsahu, ktorý zodpovedá takmer celej škále v Holíči vyrábaného tovaru. Návštevnícividia aj práce ľudových hrnčiarov, pre ktorých bola holičska produkcia dôležitou inšpiráciou.

Podujatia:

15. 12. a 22. 12. 2024 (v adventné nedele) od 14:00 do 17:00 – **vianočné tvorivé dielne**.
13. 12. – 15. 12. 2024 a 20. 12. – 22. 12. 2024 vždy od 10:00 do 18:00 – **Stredoveké vianočné trhy na Bratislavskom hrade**.

SNM – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku

Istrijská 68, Devínska Nová Ves
www.snm.sk

Otvorené:
utorok – piatok: 11:00 – 16:00
(posledný vstup o 15:30), sobota, nedeľa zatvorené

Stále expozície

Dejiny a kultúra Chorvátov v Devínskej Novej Vsi
Štyritisíc rokov osídlenia Devínskej Novej Vsi
Dejiny a kultúra Chorvátov na Slovensku
Chorváti na Slovensku

Ochrana štátnej hranice v rokoch 1951 – 1989 / 12. 11. – 15. 12. 2024

V spolupráci s Ústavom pamäti národa pri príležitosti Festivalu slobody k výročiu Nežnej revolúcie.

Stari Božič / 5. 12. 2024 – 17. 1. 2025

Výstava fotografií – vianočné tradície v Rusovciach.

SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku

Brámerova kúria, Žižkova 18
www.snm.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)

Július Andrássy st., výnimočný politik / do 31. 12. 2024

Výstava o živote grófa Júliusa Andrássyho st.

Vymenené domovy – Felcserélt otthonok / do 31. 12. 2024

Výstava predstavuje paralelné osudy rôznych skupín obyvateľstva, ktoré sa stali obeťami násilného presídľovania rôznych skupín obyvateľstva v dôsledku politických rozhodnutí.

CsaládFÁK – RodoSTROMY / 24. 10. 2024 – 31. 1. 2025

Výber z tvorby vzácného umelca, akademického maliara Jozefa Nagya.

SNM – Múzeum kultúry karpatských Nemcov

Žižkova 12 (vstup – Žižkova 16)
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem pondelka 10:00 – 17:00
(posledný vstup 16:30)

Premeny Zuckermandla

Dlhodobá výstava o časti bratislavského Podhradia.

Nemecké sídla na Slovensku na historických mapách / 21. 11. 2024 – 31. 5. 2025

Výstava poskytuje jedinečný pohľad na dejiny nemeckých komunít na Slovensku prostredníctvom dobových máp.

SNM – Múzeum židovskej kultúry

Zsigrayova kúria, Židovská 17
www.snm.sk

Otvorené:
 denne okrem soboty 11:00 – 17:00
 (posledný vstup o 16:30)

Neobyčajný Joe / od 7. 11. 2024

Príbeh pravdepodobne najstaršieho žijúceho partizána a vynikajúceho športovca Jozefa Veselského.

Židovská plavecká revolúcia / do 31. 12. 2024

Pokračovanie úspešného cyklu výstav o významných športovcoch židovského pôvodu. Tento raz sa výstava zameriava na úspešných plavcov a plavecký klub Bar Kochba Bratislava.

Od hlavy po päty odetí v zákone / od júla 2024

Výstavný projekt predstaví najzákladnejšie atribúty odievania, ktoré sa viažu na biblické prikázania, historické kontexty, tradície a zvyklosti v rámci najstaršieho monoteistického náboženstva s dôrazom na európsky geografický priestor (od minulosti až po súčasnosť).

Stredoeurópsky dom fotografie

Prepoštská 4
www.sedf.sk

Otvorené:
 utorok – sobota 13:00 – 18:00

Kolorovaná fotografia II. – stereofotografie / 7. 11. 2024 – 30. 4. 2025

Výstava zostavená z originálov zo zbierok obidvoch kurátorov predstavuje fenomén kolorovania stereofotografií, kde sa vnášanie farby uplatňovalo zo všetkých fotografických techník v prvých 100 rokoch fotografie najčastejšie. Kurátori: Pavel Scheufler, Lucia Horuckova.

Majstri volantů / 9. 11. – 22. 12. 2024

Výstava VLADISLAVA GALGONEKA bola zostavená z fotografií autora, uchovávaných v archíve agentúry ČTK od roku 1973. Sú na nich predovšetkým robotníci (výnimočne aj robotníčky) pri sezónnych poľnohospodárskych prácach. Tento súbor fotografií je dokladom dobového fotografického majstrovstva, kedy autor musel kľučkovať medzi toľkými obmedzeniami a napriek tomu zachytil zaujímavý moment v dobrej obrazovej kvalite.

Vzdialená blízkosť / 7. 11. – 22. 12. 2024

Fotografie MATÚŠA ZAJACA sa vyznačujú zvláštnou kvalitou: nielenže zaujmú na prvý pohľad, ale v našom vedomí ostávajú. Provokujú, vyvolávajú otázky, vŕia emócie, nútia k úvahám.

Kai Brüninghaus: Difuzionisti / 7. 11. – 22. 12. 2024

Tento súbor sa zaoberá ubúdajúcou autenticitou fotografií a zároveň nastoľuje otázky o vzťahu medzi spoločnosťou, vedou a technológiami. Ľudia, ktorí nikdy neexistovali, javy či situácie sú napriek údajným fotografickým dôkazom umelo generované.

TOTO! je galéria

Moskovská 29
www.totojegaleria.sk

Otvorené:
 utorok – streda 15:00 – 19:00, štvrtok 9:00 – 12:30 / 13:30 – 16:00

Daniela Olejníková: Prerásť knihami / 28. 11. 2024 – 28. 2. 2025

Jej ilustrácie sú návykové. Zoberú vám strašne veľa času, popri čítaní. Presne ako počítačové hry. Viete: začnete (si) s nimi – otvoríte knihu – a ste „tam“. Rozprestrie sa pred vami dynamický, pohyblivý svet, ale nepustí vás „to“ len tak dopredu, do ďalšieho levelu. Výstava Prerásť knihami je premýšľaním o tom, ako vyzerala autorkina cesta: od diplomovej práce, cez zápisky a postupné skladanie tvarov kníh, makety, až po víťazné highlighty na svetových ilustrátorských fórach.

Magazín in.ba nezodpovedá za zmeny v programe.

V dvojčísle uvádzame informácie, ktoré mala redakcia k dispozícii v čase redakčnej uzávierky.

Ďalšie informácie o aktuálnych podujatiach v Bratislave sledujte na:

www.bratislava.sk, www.inba.sk, a na facebookovej stránke www.facebook.com/in.ba.magazin.

SAXOPHOBIA

BRATISLAVA 2025

1. február

Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
Galakonzert majstrov saxofónu

2. február

Slovenský rozhlas – Veľké koncertné štúdio
Konzert 80-členného saxofónového orchestra

Záštitu nad podujatím prevzal
 primátor mesta Bratislavy
 Matúš Vallo

VSTUPENKY
 V SIETI TICKETPORTAL

SaxophobiaBratislava

**Pomôžte
škriatkovi
nájsť domov!**

V interaktívnej hre
priamo v uliciach
Bratislavy.

Šťastné a Bratislavské

VIA NOCE

BK's

Už 20 rokov spolu
tvoríme kultúrne mesto

